

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

**RAČUNOVODSKO POROČANJE
O ZUNANJETRGOVINSKIH POSLIH
PO VSTOPU SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO**

Ljubljana, februar 2005

TATJANA POVŠIČ

IZJAVA

Študentka Tatjana Povšič izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Marka Hočevarja in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 15.02.2005

Podpis:_____

KAZALO

1	UVOD	1
2	DAVEK NA DODANO VREDNOST PRED VSTOPOM SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO	2
2.1	SPLOŠNE DOLOČBE O DAVKU NA DODANO VREDNOST	2
2.2	DAVČNO OBDOBJE	3
2.3	NASTANEK OBVEZNOSTI OBRAČUNA DAVKA NA DODANO VREDNOST	3
2.3.1	<i>Nastanek obveznosti obračuna davka na dodano vrednost pri uvozu blaga</i>	3
2.3.2	<i>Odbitek vstopnega davka na dodano vrednost</i>	4
2.3.3	<i>Obračun vstopnega davka na dodano vrednost</i>	5
2.4	DAVČNE EVIDENCE	5
2.4.1	<i>Obrazec DDV-O</i>	6
2.5	DAVEK NA DODANO VREDNOST V SVETU	6
3	SPREMEMBE V ZDDV PO VSTOPU SLOVENIJE V EU	6
3.1	SLOVENIJA V EVROPSKI CARINSKI UNIJI	7
3.1.1	<i>Prost pretok blaga</i>	7
3.2	UPORABA NOVIH POJMOV IN IZRAZOV V ZVEZI Z DDV	8
3.2.1	<i>Davčno območje</i>	8
3.2.2	<i>Spremembe pojmov uvoza in izvoza</i>	9
3.2.3	<i>Plačniki davka na dodano vrednost in davčni zavezanci</i>	9
3.2.4	<i>Nastanek davčne obveznosti za promet v Sloveniji</i>	9
3.2.5	<i>Identifikacijska številka za DDV</i>	10
3.3	PROMET BLAGA IN STORITEV Z DRUGIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI EU	11
3.3.1	<i>Nastanek davčne obveznosti za promet z Evropsko unijo</i>	12
3.3.2	<i>Nabava oziroma pridobitev blaga znotraj Skupnosti</i>	13
3.3.3	<i>Dobava blaga znotraj Skupnosti</i>	14
3.3.4	<i>Tristranski (verižni ali trikotni) posli</i>	15
3.4	PROMET BLAGA S TRETJIMI DRŽAVAMI IN TRETJIMI OZEMLJI	16
3.5	STATUS BLAGA NOVIH DRŽAV ČLANIC	18
3.6	RAČUN KOT DAVČNA LISTINA	18
3.7	POMEN PREVOZNE LISTINE	20
4	OBRAČUNAVANJE DAVKA NA DODANO VREDNOST	21
4.1	DAVČNE EVIDENCE	21
4.1.1	<i>Knjiga izdanih računov (obrazec I-RAČ)</i>	22
4.1.2	<i>Knjiga prejetih računov (obrazec P-RAČ)</i>	24
4.1.3	<i>Knjiga izdanih računov za dobave blaga znotraj Skupnosti in za promet blaga v drugih državah članicah (obrazec I-RAČ-D)</i>	25

4.1.4 Knjiga prejetih računov za pridobitve blaga znotraj Skupnosti (obrazec P-RAČ-P....	25
4.1.5 Posebna evidenca o vstopnem davku na dodano vrednost pri uvozu blaga (obrazec E-UVOZ)	26
4.1.6 Ostale evidence (obrazec PE-7 in PE-17)	26
4.1.7 Obrazec DDV-O	26
5 IZMENJAVA INFORMACIJ O DAVKU NA DODANO VREDNOST Z	
EVROPSKO UNIJO	27
5.1 CLO – ODDELEK ZA MEDNARODNO IZMENJAVO PODATKOV	27
5.2 POROČANJE O DAVKU NA DODANO VREDNOST - VIES	28
5.3 KVARTALNO POROČILO (OBRAZEC KP-O)	29
5.4 DAVČNE UTAJE	30
5.5 KRITIKA TRENUTNEGA SISTEMA DAVKA NA DODANO VREDNOST V	
EVROPSKI UNIJI	32
6 STATISTIKA BLAGOVNE MENJAVE MED DRŽAVAMI ČLANICAMI	
EVROPSKE UNIJE - INTRASTAT	33
6.1 SPLOŠNO O INTRASTATU	34
6.1.1 Kaj je Intrastat	34
6.1.2 Odgovornost za Intrastat	34
6.1.3 Osnovne razlike med Intrastatom in Extrastatom	34
6.1.4 Statistični pragi	35
6.2 POROČANJE ZA INTRASTAT	35
6.2.1 Poročanje za Intrastat	36
6.2.2 Načini poročanja	38
7 RAZLIKA MED POROČANJEM ZA VIES IN INTRASTAT	39
8 SKLEP	40
LITERATURA	42
VIRI	43
PRILOGE	1

1 UVOD

Razvoj davčnega prava dandanes dobiva razsežnosti, katerih izvedba je odvisna izključno od obvladovanja in prilagajanja spremembam. Tem brez znanja ni mogoče slediti, in samo od posameznih okolij je odvisno, koliko znajo obvladovati in uporabiti posamezna znanja. Sem sodi tudi poznavanje intrakomunitarnega davka na dodano vrednost in sistema poročanja o fizičnih premikih blaga držav članic Evropske unije.

Republika Slovenija je 16. aprila 2003 skupaj z devetimi drugimi državami podpisala pogodbo o pristopu k članstvu Evropske unije. Pogodba je začela veljati 1. maja 2004 in s tem dnem je Slovenija postala polnopravna članica skupnega evropskega trga, kar je prineslo na področju poslovanja z davkom na dodano vrednost mnoge spremembe. Te zadevajo zlasti vprašanja, ki izhajajo iz davčnega režima notranjega trga Evropske skupnosti. Enotni evropski notranji trg predstavlja davčno poslovanje znotraj Evropske skupnosti med državami članicami, to je poslovanje v prostoru brez notranjih meja, znotraj katerega je zagotovljen prost pretok blaga, oseb, storitev in kapitala.

Že nekaj časa smo soočeni z novimi pravili in spremembami, ki nam jih je prinesla Evropska unija na področju Zakona o davku na dodano vrednost in mednarodne menjave, zato uvodoma ne nameravam obširneje pisati o preteklem sistemu obračunavanja davka na dodano vrednost. Povzela bom le glavne vsebine, ki so se po vstopu v Evropsko unijo bistveno spremenile. Seveda pa so spremembe in dopolnitve še vedno v teku. Zadnja sprememba se je zgodila v oktobru 2004, v veljavo pa je stopila s prvim novembrom. Nanaša se na pravico do odbitka vstopnega DDV. Gotovo pa še obstajajo vrzeli, ki jih bo treba ustrezno rešiti, da bo sistem končno lahko začel optimalno delovati.

Po kratki uvodni predstavitvi sistema davka na dodano vrednost pred vstopom v Evropsko unijo, sem se v drugem delu osredotočila na novosti, ki jih je z vstopom Slovenije v Evropsko skupnost prinesla nova davčna zakonodaja. Na samem začetku sem prikazala spremembe v novem izrazoslovju, ki ga bomo morali osvojiti pri poslovanju z državami članicami Skupnosti. Nato sem predstavila novosti v davčnih evidencah, kjer je potrebno voditi evidence ločeno za transakcije v Sloveniji, transakcije s članicami Evropske unije in uvozno izvozne transakcije s tretjimi državami in tretjimi ozemlji. V nadaljevanju sem opredelila poročanje o davku na dodano vrednost v okviru Evropske unije in s tem v zvezi predstavila četrtno ali kvartalno poročilo, ki predstavlja glavni vir informacij o pridobitvah in dobavah med davčnimi zavezanci v Evropski uniji. V okviru poročanja o DDV sem v nadaljevanju prešla na sistem nadzora plačevanja davka na dodano vrednost – VIES, ki je pri nas tudi nov pojem.

Ker je Slovenija s pristopom Evropski uniji izgubila carinsko mejo in s tem kontrolo prehodov blaga na naše območje, se je bistveno povečala možnost raznih goljufij, ki lahko občutno

zmanjšajo priliv sredstev od davka na dodano vrednost v državni proračun. Zato se mi je zdelo zelo smiselno opredeliti tudi možne davčne utaje in rešitve za preprečevanje le-teh.

Na koncu mojega diplomskega dela sem predstavila novi sistem poročanja o blagovnih menjavah med državami članicami Evropske unije, natančneje poročanje o fizičnih premikih blaga med državami članicami. S tem se ukvarja sistem Intrastat, ki je obravnavan v tretjem sklopu diplomskega dela, na koncu pa je dodana primerjava podatkov, ki jih zahteva na eni strani poročanje o davku na dodano vrednost in na drugi strani poročanje o blagovni menjavi med članicami Evropske skupnosti.

2 DAVEK NA DODANO VREDNOST PRED VSTOPOM SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO

2.1 SPLOŠNE DOLOČBE O DAVKU NA DODANO VREDNOST

Davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) je moderna oblika obdavčevanja prometa blaga in storitev, hkrati pa predstavlja izdaten fiskalni prihodek državnemu proračunu. Uveljavljen je v vseh državah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (Organization for Economic Cooperation and Development, OECD), razen v Združenih državah Amerike, Avstralija pa je DDV uvedla šele julija 2000. DDV je obvezna oblika davka v državah Evropske unije (v nadaljevanju EU) (Jerman, 2001, str. 5). Je vsefazni prometni davek, torej se obračunava in plačuje v vsaki fazi prometa, vendar pa se davek kot vstopni DDV vrača tistim, ki so zavezanci za DDV. Davčni zavezanec obračunanega davka od prometa blaga in storitev ne plača državi v višini, kot ga je izkazal na izdanih računih, ampak plača le razliko med plačanim vstopnim davkom in njemu zaračunanim izstopnim davkom od prejetih nabav blaga oziroma opravljenih storitev. V končni fazi se davek prevale na potrošnika (Maver, Zupančič, Dončič, 2003, str. 15).

Zakon o davku na dodano vrednost (v nadaljevanju ZDDV) je Državni zbor Republike Slovenije sprejel 28. decembra 1998, v Uradnem listu RS, št. 89/98 je bil objavljen 23.12.1998, uporaba zakona pa je nastopila s 1. julijem 1999. V skladu s tem zakonom se DDV obračunava in plačuje od (ZDDV, 1998) dobav blaga in opravljenih storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru opravljanja svoje dejavnosti na območju Republike Slovenije za plačilo ter od uvoza blaga v Slovenijo. Po 1. maju 2004 pa se ta davek obračunava tudi za transakcije z državami članicami Evropske unije. Pri tem je davčni zavezanec vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno oziroma samostojno opravlja dejavnost.

2.2 DAVČNO OBDOBJE

Davčno obdobje je koledarski mesec, če ni v ZDDV drugače določeno (Treba je vedeti pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo, 2004, str. 15, 16).

Podlaga za obračunavanje DDV so informacije o celotnem prometu blaga in storitev v vsakem davčnem obdobju, ki ga opravijo davčni zavezanci. Večina davčnih zavezancev sestavlja obračune DDV mesečno, nekateri tudi trimesečno ali polletno. Vključitev vseh obračunov - tako mesečnih in trimesečnih kot tudi polletnih, pokaže jasno sliko preglednosti gospodarske dejavnosti države. V vseh državah z uvedenim DDV, tudi v Sloveniji, je splošno obdobje za sestavljanje obračuna DDV en mesec. Za male davčne zavezance je predpisano daljše obdobje, ki v Sloveniji znaša tri in šest mesecev. Davčni zavezanci, katerih letni znesek akontacije davka od dohodkov iz dejavnosti ne presega 50.000 tolarjev, obračunavajo DDV v trimesečnih obrokih. Davčni zavezanci, katerih letni znesek akontacije presega 50.000 tolarjev, pa obračunajo DDV mesečno (Beč, Šircelj, Vraničar, 1999, str. 421, 422).

2.3 NASTANEK OBVEZNOSTI OBRAČUNA DAVKA NA DODANO VREDNOST

Obveznost obračuna DDV oziroma davčna obveznost nastane takrat, ko je blago dobavljeno oziroma ko so storitve opravljene (ZDDV, 1998). To pravilo je povzeto po Šesti direktivi. Do 1. maja 2004 je veljalo, da obveznost za obračun DDV nastane, ko je izdan račun. Če račun ni bil izdan, se je DDV obračunal osmi dan po dobavi blaga oziroma opravljeni storitvi.

Praviloma nastane za davčnega zavezanca obveznost obračuna DDV takrat, ko izda račun, dobavi blago, da blago na voljo, premesti oz. prepelje blago prejemniku ali za prejemnika in ko je blago deloma in v celoti plačano. Zaradi zagotavljanja učinkovitega pobiranja davka je v zakonodajah držav ponavadi določeno, da nastane davčna obveznost takrat, ko se zgodi prvi od navedenih dogodkov ali kmalu potem. Najboljši pristop pri določitvi nastanka obveznosti je trenutek izdaje računa ali kmalu po izdaji računa (na primer 8 dni). Če pa je plačilo opravljeno pred dobavo blaga, torej je bilo plačano po predračunu z avansom, tedaj se šteje, kot da je bila opravljena dobava blaga. Davčna obveznost nastane na dan plačila in od prejetega zneska plačila. Enaka pravila o nastanku davčne obveznosti se nanašajo tudi na opravljene storitve: davčna obveznost nastane takrat, ko so storitve opravljene (Beč, Šircelj, Vraničar, 1999, str. 169).

2.3.1 *Nastanek obveznosti obračuna davka na dodano vrednost pri uvozu blaga*

Vsak vnos blaga na carinsko območje je dogodek, ki povzroči nastanek davčne obveznosti. Obveznost za obračun davka nastane v trenutku, ko se blago vnese na slovensko carinsko območje. V sistemu DDV pred vstopom Slovenije v EU in po tem se DDV pobira glede na

namembnost blaga, torej se DDV plača državi, v kateri bo blago porabljeno. To pomeni, da je izvoz iz Slovenije oproščen plačila DDV, ob uvozu blaga pa se plača domač DDV.

Obračun ali izračun zneska davka v skladu s carinskimi predpisi, ki ga je potrebno plačati pri uvozu blaga, zajema več korakov, in sicer (Beč, Šircelj, Vraničar, 1999, str. 443):

- ugotovitev podlag za obračun uvoznih dajatev in davka (narava blaga, vrednost blaga, carinska in davčna stopnja, vrednost drugih pribitkov in odbitkov),
- izračun carinskega in davčnega dolga,
- zavarovanje carinskega in davčnega dolga, če je to potrebno,
- vpis izračunanega carinskega in davčnega dolga v evidence (računovodstvo) carinskega urada,
- plačilo dolga ali morebitne izterjave dolga.

2.3.2 Odbitek vstopnega davka na dodano vrednost

Davčni zavezanec sme odbiti vstopni DDV, ki ga je dolžan plačati ali ga je plačal pri nabavi blaga oziroma storitve od drugega davčnega zavezanca, pri uvozu blaga ali kot prejemnik blaga ali storitve, in če je ali bo blago oziroma storitev uporabil za opravljanje dejavnosti, od katere se plačuje DDV. Davčni zavezanec sme odbiti vstopni DDV v obdobju, ko prejme račun za njemu opravljeni promet blaga in storitev oziroma carinske deklaracije za uvoženo blago (ZDDV, 1998).

Davek, zaračunan ob uvozu blaga, lahko davčni zavezanec odbije le, če je izkazan na carinski deklaraciji. Odbitek sme davčni zavezanec upoštevati v davčnem obdobju, v katerem prejme uvozno carinsko deklaracijo. Carinska deklaracija je zahtev ek deklarata za začetek izbranega carinskega postopka. Ko jo potrdi carinski organ, dobi status odločbe, s katero carinski organ dovoli začetek izbranega carinskega postopka. Carinski zakon dovoljuje štiri oblike carinskih deklaracij (Beč, Šircelj, Vraničar, 1999, str. 454):

- pisno carinsko deklaracijo, bolj poznano pod imenom enotna carinska listina (ECL),
- elektronsko carinsko deklaracijo, ki se največkrat uporablja skupaj s pisno carinsko deklaracijo,
- ustno carinsko deklaracijo,
- carinsko deklaracijo, ki je oddana v obliki konkludentnega dejanja.

V našem primeru se v okviru odbitka vstopnega DDV, zaračunanega pri uvozu, uporabljajo predvsem pisne deklaracije, redkeje pa potrdila o plačanem carinskem dolgu, ki jih carinski organi izdajo na podlagi ustnih carinskih deklaracij.

Carinska uprava Republike Slovenije v skladu z 2. odst. 46. čl. Carinskega zakona (1995) dopušča vložitev carinske deklaracije s pomočjo elektronske izmenjave podatkov. Dovoljenje za

elektronsko izmenjavo podatkov izda Carinska uprava vsakemu zainteresiranemu udeležencu posebej na njegovo pisno zahtevo.

2.3.3 Obračun vstopnega davka na dodano vrednost

Davčni zavezanci, ki si pri obračunavanju DDV po ZDDV deloma odbijajo vstopni DDV, morajo sestaviti dokončni obračun vstopnega DDV. Davčni zavezanec, ki opravlja obdavčeno in oproščeno dejavnost, določi znesek vstopnega DDV, ki se nanaša na obdavčeno in oproščeno dejavnost, v zvezi s katero ima pravico do odbitka vstopnega DDV. Odbitni delež DDV se določi za ves promet blaga in storitev tako, da je:

1. v števcu celotni znesek letnega prometa, ki se nanaša na promet, od katerega ima davčni zavezanec pravico do odbitka vstopnega DDV, brez DDV,
2. v imenovalcu znesek iz števca in celotni znesek letnega prometa, od katerega davčni zavezanec nima pravice do odbitka DDV, vključno s subvencijami in dotacijami.

Izračunani podatek pokaže, koliko vstopnega DDV si davčni zavezanec sme odbiti. Podatek o odbitnem deležu se določi na letni podlagi kot odstotek in se zaokroži navzgor na celo število. Če je izračunani odstotek 99,7002, ga zaokrožimo na 100–odstotni odbitni delež DDV (Zalokar, 2004a, str. 208).

2.4 DAVČNE EVIDENCE

Davčni zavezanec je dolžan voditi davčne evidence ne glede na to, ali opravlja obdavčen promet ali davka oproščen promet ali pa opravlja oproščen promet brez pravice do dobitka vstopnega DDV ali z njo. Za zagotovitev podatkov, ki so podlaga za sestavitev obračuna DDV, je moral davčni zavezanec pred vstopom v EU voditi tri evidence:

1. Knjigo prejetih računov (obrazec P-RAČ),
2. Knjigo izdanih računov (obrazec I-RAČ),
3. Posebno evidenco o vstopnem DDV pri uvozu blaga (E-UVOZ).

Poleg zagotavljanja vodenja teh treh evidenc je moral davčni zavezanec te evidence vsako davčno obdobje zaključevati po računovodskih predpisih, saj so sešteti podatki podlaga za sestavitev obračuna DDV. Vso dokumentacijo, povezano z obračunom DDV, je zavezan hraniti najmanj 10 let, oziroma za nepremičnine 20 let po poteku leta, na katerega se nanaša.

Davčni zavezanec, ki opravlja tako obdavčene kot DDV oproščene dejavnosti, lahko knjigo izdanih in knjigo prejetih računov ter knjigo s posebno evidenco o vstopnem DDV pri uvozu vodi ločeno, posebej za obdavčeno in posebej za oproščeno dejavnost.

2.4.1 Obrazec DDV-O

Pred uveljavitvijo sprememb in dopolnitev ZDDV, to je pred 1. majem 2004, je veljalo, da je bil davčni zavezanec ob predložitvi obrazca DDV-O dolžan poročati tudi o vseh popravkih oziroma razlikah zneskov obračunanega in vstopnega DDV, ki so bili vključeni v tekoči obračun DDV-O. Oblika, to je način poročanja ni bil predpisan, pomembno je bilo le, da je davčni zavezanec določilo kot tako tudi dosledno izvajal.

2.5 DAVEK NA DODANO VREDNOST V SVETU

DDV je evropski davek. Teoretična podlaga zanj sega v začetek 20. stoletja. Kot prva ga je uvedla Francija leta 1953 in ga poimenovala TVA- *taxe sur la valeur ajoutée*. Leta 1957 so Francija, Nemčija, Nizozemska, Belgija in Luksemburg podpisale Rimsko pogodbo ter s tem osnovala Evropsko gospodarsko skupnost. Konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let 20. stoletja so vse države - z izjemo Grčije in Portugalske - uvedle davek na dodano vrednost. Uporablja ga tudi mnogo drugih držav z zelo različnimi gospodarstvi kot so Kenija, Nova Zelandija, Jamajka, Tajska, Mehika in Kanada, pa tudi mnoge srednje in vzhodnoevropske države. Nasploh je ta oblika davka uvedena v več kot polovici vseh držav sveta, zato lahko rečemo, da je prevladujoča oblika posrednih davkov v svetu (Končar, Petauer, 1999, str. 12).

Danes imajo vse članice EU uveljavljen sistem davka na dodano vrednost, ki temelji na dogovorjenih načelih. Temeljna zakonodaja s tega področja je zajeta v Prvi direktivi Sveta EGS, številka 67/227 z dne 11. aprila 1967, ki govori o harmonizaciji zakonodaje držav članic na področju prometa davka, in Šesti direktivi Sveta EGS, številka 77/388/EEC z dne 17. maja 1977, o harmonizaciji zakonov držav članic, ki se nanašajo na enoten sistem DDV (Beč, Šircelj, Vraničar, 1999, str. 40-42).

3 SPREMEMBE V ZDDV PO VSTOPU SLOVENIJE V EU

S pristopom Slovenije EU 1. maja 2004 se je začela uporabljati novela Zakona o davku na dodano vrednost. Novela, s katero se spreminja in dopolnjuje ZDDV, bistveno ne spreminja obstoječih temeljnih opredelitev zakona, temveč le dopolnjuje zakon z rešitvami, ki urejajo obdavčevanje transakcij z blagom in storitvami. Podlaga za obdavčitev transakcij v okviru EU je smernica 91/680/EEC, ki se je začela uporabljati 1. januarja 1993, ko so bile med državami članicami odpravljene davčne meje in s katero je bila dopolnjena šesta smernica EU (Šircelj, 2003, str. 31-33).

Po 1. maju 2004 se z novelo o ZDDV še vedno ohranjajo osnovna načela, da DDV v Sloveniji temelji na *potrošni obliki*, pri kateri so blago in storitve v prometu med davčnimi zavezanci neobdavčene, obdavčena pa je končna potrošnja. Po *ozemeljskem načelu* se ta zakon uporablja le

na območju Slovenije in ne širše na ravni Evropske unije. Pri načelu *obdavčitve namembnega kraja* je blago obdavčeno tam, kjer je porabljeno. To velja le za promet med davčnimi zavezanci. Pri storitvah se ohranja *sistem obdavčitve po načelu porekla*, to je, storitev se obdavči tam, kjer ima davčni zavezanec, ki opravlja storitev, svoj sedež z izjemo točno določenih storitev, ko je kraj opravljene storitve sedež prejemnika storitve.

3.1 SLOVENIJA V EVROPSKI CARINSKI UNIJI

Z vstopom v EU je Slovenija vstopila tudi v evropsko carinsko unijo in začela v celoti izvajati evropske carinske predpise. Temeljni carinski predpisi v Evropski Skupnosti so Carinski zakonik in na njegovi podlagi izdani izvedbeni predpisi, objavljeni v evropskih uradnih listih. Carinsko politiko držav članic Evropske skupnosti izvajajo evropske ustanove, medtem ko so posamezni predpisi, ki jih je potrebno izvajati pri trgovanju s tretjimi državami, urejeni z nacionalnimi predpisi. Običajno se Carinski zakonik sklicuje na posamezna določila v nacionalnih predpisih, ker sam teh določil ne ureja. Republika Slovenija bo z nacionalnimi predpisi urejala strokovna področja, kot so zastopanje pred carinskimi organi, izvajanje carinskega nadzora, ustanovitve in delovanje proste cone, zaščita intelektualne lastnine in še nekatera druga področja. Z nacionalno zakonodajo pa bo predpisan zaseg in prodaja blaga, nekatere postopkovne določbe in področje prekrškov (Javornik, 2004, str. 3-8).

3.1.1 Prost pretok blaga

Prvi korak za zagotovitev prostega pretoka blaga je bil ustanovitev carinske unije. O carinski uniji govorimo takrat, ko države članice poleg odprave medsebojnih carin dosežejo poenotenje carinskih tarif tudi navzven, pri uvozu blaga držav nečlanic. Dotedanji zunanjetrgovinski promet z državami članicami EU postane notranji intrakomunitarni promet. Evropska unija torej temelji na carinski uniji, ki zajema celotno blagovno trgovino in vsebuje prepoved carinskih dajatev na uvoz in izvoz med državami članicami, prav tako tudi prepoved dajatev z enakim učinkom ter sprejetje skupne carinske tarife v razmerjih držav članic do tretjih držav. Pravila carinske unije veljajo za pretok blaga med državami članicami, torej ne glede na to, ali gre za blago, ki izvira iz katere od držav članic, ali za blago, ki prihaja iz katere tretje države in je v prostem prometu v eni izmed držav članic. Tako blago je v prostem prometu v državi članici šele, ko so glede tega blaga izpolnjene vse carinske formalnosti in plačane vse carinske in druge dajatve. Po opravljenih formalnostih dobi takšno blago enak status, kot če bi bilo proizvedeno na ozemlju Skupnosti in mu je omogočen prost pretok (Coronna, 2004, str. 24-39).

Na carinskem ozemlju Evropske unije je omogočeno prosto gibanje blaga in storitev. Enotno evropsko ozemlje ne določa carinskega nadzora nad gibanjem blaga med državami, pri katerem bi carinski organi posameznih držav zaračunavali DDV od uvoza in izdajali potrebne dokumente o DDV oproščenem prometu blaga, zato je obveznost obračunavanja DDV od prometa blaga med državami članicami prenesena na zavezance za DDV v posamezni davčno suvereni državi.

S carinskih organov na davčne organe je prenesena naloga nadzora zavezancev glede opravljanja prometa blaga in storitev in pravilnega plačevanja DDV od prometa med davčnimi zavezanci različnih držav. Davčni organi posameznih držav članic pa so med seboj povezani. Za zavezance je zato uveden enoten način identificiranja, evidentiranja prometa in poenotenje poročil v zvezi z DDV v celotni Skupnosti. Ta davek se v vseh državah EU plačuje načeloma po enakih pravilih. Bistveno je, da se DDV od istega prometa blaga plača le enkrat v eni od držav članic (Ošljaj, 2004, str. 7-8).

Dokler je blago v različnih državah članicah obremenjeno z različno visokim prometnim davkom oz. DDV-jem, z odpravo notranjih davčnih meja med posameznimi državami članicami in zaradi prostega pretoka blaga lahko prihaja do davčno pogojenega izkrivljanja konkurence, do davčne goljufije in selitve kupne moči med državami članicami. Čim večje so razlike med davčnimi stopnjami med državami članicami, tem bolj se splača kupcu narediti daljšo pot v drugo državo članico ter si tam po nižjih cenah priskrbeti zeleno blago (Wakounig, 2003, str. 1092-1106).

3.2 UPORABA NOVIH POJMOV IN IZRAZOV V ZVEZI Z DDV

Novi predpisi o obdavčevanju z DDV prinašajo nove izraze, ki jih je treba razumeti, da se lahko spoznamo z vsebino predpisov. Za oblikovanje novih določil ni ostalo veliko možnosti, saj je obdavčevanje z DDV v EU predpisano. Sestavljavci slovenskih predpisov so morali uvesti nekaj novih izrazov, pa tudi nekateri stari izrazi imajo spremenjen pomen. Najpomembnejši so predstavljeni v nadaljevanju.

3.2.1 Davčno območje

Z vključitvijo Slovenije v EU je prišlo do transakcij z drugimi državami članicami EU. Za te so v ZDDV določena posebna pravila obdavčitve in ozemlja, ki jih pravila zadevajo. ZDDV v ta namen opredeljuje ozemlja (Novosti pri obdavčitvi z davkom na dodano vrednost ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, 2003, str. 4):

- *ozemlje Slovenije* – je ozemlje pod suverenostjo Republike Slovenije, vštevši zračni prostor in morska območja, nad katerimi ima Republika Slovenija suverenost ali jurisdikcijo v skladu z notranjim in mednarodnim pravom,
- *ozemlje države članice in Skupnost* – je ozemlje vseh 25 držav članic in ozemlje Skupnosti, ki je kot tako opredeljeno v zakonodaji Evropskih skupnosti,
- *tretja država* – je katerikoli drugo ozemlje, razen ozemlja Slovenije in ozemlja drugih držav članic oziroma Skupnosti,
- *tretje ozemlje* – je del državnega ozemlja države članice, ki pa ne tvori sestavnega dela »ozemlja države« v smislu ozemlja države članice in Skupnosti (gora Atos...).

3.2.2 Spremembe pojmov uvoza in izvoza

Tudi spremembe ZDDV prinašajo nekaj novih pojmov. Tako se za nekdanji termin uvoz iz držav članic Skupnosti v Slovenijo po novem uporablja izraz *pridobitev blaga znotraj Skupnosti*, za nekdanji izvoz iz Slovenije v države članice Skupnosti pa *dobava blaga znotraj Skupnosti* (Novosti pri obdavčitvi z davkom na dodano vrednost ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, 2003, str. 4). Izraz domače blago in carinsko blago sta nadomeščena z vsebinsko enakim izrazom *neskupnostno blago*. Uveden je tudi nov pojem - *blago Skupnosti*.

3.2.3 Plačniki davka na dodano vrednost in davčni zavezanci

ZDDV v 12. členu določa osebe, ki morajo plačevati DDV, pri čemer ni pomembno, ali gre za domače ali tuje osebe oziroma ali se štejejo za redne davčne zavezance ali ne. Osebe, ki morajo plačevati DDV, so (Zalokar, 2004b, str. 11):

- (redni) davčni zavezanci,
- prejemniki storitev, naštetih v tretjem odstavku 17. člena ZDDV, če je izvajalec tujec,
- prejemniki prevoznih, pomožnih prevoznih, posredniških storitev, storitev na premičninah in ceditve premičnin, če je izvajalec iz druge države EU,
- prejemniki blaga pri tristranskih poslih,
- vsaka oseba, ki na računu izkaže DDV,
- vsaka oseba, ki pridobi blago znotraj Skupnosti, če je ta nabava obdavčena v Sloveniji,
- uvozniki oziroma prejemniki blaga pri njegovem vnosu v Slovenijo (EU).

Davčni zavezanec je vsaka oseba, ki kjerkoli samostojno opravlja katerokoli dejavnost, ne glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti in tudi oseba, ki občasno nabavi novo prevozno sredstvo (Novi pojmi v zakonu o DDV, 2003, str. 5-8).

Posebne vrste pridobiteljev, ki so zavezani plačilu davka, so tudi tisti, ki plačajo DDV le, če prekoračijo mejno vrednost pridobitev ali če so se sami odločili za obdavčevanje pridobitev, čeprav ne presegajo te meje. Takega plačila DDV so oproščeni (Wakounig, 2003, str. 1092-1106):

- podjetniki, ki opravljajo zgolj DDV oproščen promet brez možnosti odbijanja vstopnega DDV,
- pravne osebe, ki niso podjetniki ali ki blaga ne pridobivajo za svoje podjetje,
- mali podjetniki in
- kmetje pavšalisti.

3.2.4 Nastanek davčne obveznosti za promet v Sloveniji

Davčna obveznost nastane v trenutku dobave blaga in opravitve storitve oziroma takrat, ko je izdan račun ali prejeto predplačilo. Novost se nanaša na obračun DDV, če je blago dobavljeno in

račun še ni izdan. V tem primeru se DDV obračuna najkasneje zadnji dan davčnega obdobja, v katerem je nastal obdavčljivi dogodek. Če pa davčni zavezanec prejme plačilo preden opravi promet blaga ali storitev, nastane obveznost obračuna davka na dan prejema plačila in od prejetega zneska plačila. Pri prometu z zavezanci znotraj Skupnosti nastane obveznost obračuna DDV 15. dan v mesecu po mesecu, v katerem je nastal obdavčljiv dogodek. To pomeni, da mora prejemnik blaga obračunati DDV v zakonsko določenem roku, tudi če mu v tem času dobavitelj ne izda računa. Vendar pa prejemnik pridobi pravico do uveljavljanja odbitka vstopnega DDV šele po prejetju računa. Na nastanek davčne obveznosti ne vplivajo rok plačila, odlog plačila ali kreditiranje nabave (Prezelj, 2004, str. 13-17).

Sicer pa sme davčni zavezanec odbiti vstopni DDV ne prej kot v davčnem obdobju, v katerem je prejel račune za njemu opravljen promet blaga in storitev oziroma carinske deklaracije za uvoženo blago (ZDDV, 2004). Če je davčni zavezanec prejel račun, dobava blaga in storitev pa še ni bila opravljena, lahko uveljavi pravico do odbitka vstopnega DDV v davčnem obdobju, ko je bilo blago dobavljeno oziroma storitev opravljena, ali pa v davčnem obdobju, ko plača račun in ta račun postane račun za predplačilo, odvisno od tega, kateri dogodek nastane prvi. Še pred kratkim je veljalo pravilo, da pred prejemom računa vstopnega DDV ne moremo odbiti, ko pa račun prejmemo, vstopni DDV lahko odbijemo tudi pri prejšnjem obračunu v primeru, da obdavčljivi dogodek ni nastal v mesecu prejema računa.

3.2.5 Identifikacijska številka za DDV

Identifikacijska številka za DDV ali tudi ID-številka za DDV je številka, ki jo osebam, ki opravljajo promet blaga in storitev na območju Slovenije in se zaradi tega morajo registrirati kot zavezanke za DDV, dodeli Davčna uprava Republike Slovenije ob vpisu v register zavezancev za DDV. V Sloveniji je bilo na dan 22.11.2004 prijavljenih 43.423 davčnih zavezancev (Seznam zavezancev za DDV, 2004). Če slovenska oseba opravlja promet blaga in storitev v državi članici EU in se mora tam registrirati za zavezanko za DDV, izda ID-številko za DDV davčni urad te države. Tako imajo slovenski davčni zavezanci lahko več ID-številčk za DDV: slovensko in tujo (Zalokar, 2004b, str. 7-26). ID-številka za DDV je davčna številka, sestavljena iz kode države in različnega števila znakov s predpono SI za Slovenijo¹. Za prepoznavanje države, ki je izdala konkretno identifikacijsko številko, se uporablja predpona ISO-3166. Izjema je Grčija, ki ima za DDV namene predpono EL (Identifikacijska številka za DDV, 2003, str. 11-14). Struktura ID-številčk po posameznih državah članicah je prikazana v prilogi 14. Davčni zavezanci morajo identifikacijsko številko obvezno navajati na izdanih računih, saj so le v tem primeru upravičeni do odbitka vstopnega DDV. Davčni zavezanec pridobi ID številko z vložitvijo zahtevka za pridobitev identifikacijske številke za DDV (glej prilogo 11).

Slovenski davčni zavezanci lahko preverijo veljavnost identifikacijske številke poslovnih partnerjev v državah EU, in sicer na spletnem naslovu Komisije Evropske unije:

¹ Primer: Renault Nissan Slovenija d.o.o. ima identifikacijsko številko za DDV SI46176829.

http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/vies/en/vieshome.htm. Druga možnost preverjanja veljavnosti identifikacijske številke je preko sistema eDavki, kjer lahko podjetja z veljavnim digitalnim potrdilom te podatke o svojih kupcih preverjajo sama. Preverjanje poteka na drugi stopnji, kar pomeni, da se poleg veljavnosti identifikacijske številke za DDV lahko preveri tudi naslednje podatke o kupcu: ime, naslov, datum pričetka oziroma prenehanja identifikacije za DDV. Dodatna možnost je po 1. maju 2004 tudi možnost preverjanja ostalih podatkov o kupcu, in sicer v Oddelku za mednarodno izmenjavo podatkov (CLO), na DURS, Glavnem uradu ali na območnem ali Posebnem uradu.

Zavezanec za ID-število

V Sloveniji davčni organ identificira z ID-število vse osebe, ki izpolnjujejo pogoje za ID-zavezanca, torej vse osebe, ki lahko odbijajo vstopni DDV, razen oseb iz 13. a člena ZDDV² in oseb, za katerih dobave je plačnik DDV izključno naročnik ali prejemnik blaga ali storitve. Z ID-število se identificirajo vsi zavezanci, ki dobavljajo nad 5 milijonov tolarjev in se prostovoljno prijavijo za redne davčne zavezance, pri čemer izbirajo uporabljajo najmanj 2 koledarski leti in sicer od prvega dneva v mesecu, ki sledi mesecu prijave³, ter vse zavezance, ki na ozemlju Slovenije pridobivajo blago za svojo dejavnost zunaj Slovenije (Zalokar, 2004b, str. 7-26). Mali davčni zavezanec s prometom do 5 milijonov tolarjev mora pridobiti identifikacijsko številko za DDV že za mesec, v katerem bo presegel ta znesek. Davčnemu zavezancu kmetu pavšalistu, katerega katastrski dohodek za zadnje leto presega 1,5 milijona tolarjev, pa izda davčni organ identifikacijsko številko za DDV po uradni dolžnosti (Ošljaj, 2004, str. 47).

Oseba, ki ne odbija vstopnega DDV, to je mali davčni zavezanec, ali pravna oseba, ki ni zavezanec, lahko iz EU pridobi do 10.000 evrov blaga letno in pri tem plača DDV, ki mu ga zaračuna dobavitelj. Tuj davčni zavezanec iz EU lahko iz EU izjemoma dobavlja do 35.000 evrov letno slovenskih kupcem, ki ne obračunavajo DDV tako, da se šteje, da je obdavčitev v njegovi državi in da na računih izkazuje tuj DDV. Lahko pa se odloči, da je kraj obdavčitve Slovenija. V takem primeru mora prijaviti kraj obdavčitve slovenskemu davčnemu organu in slovenskim kupcem zaračunati slovenski DDV. V tem primeru mora ostati identificiran najmanj dve leti. Če je skupni znesek njegovih dobav blaga v Slovenijo v tekočem in preteklem letu presegel 35.000 evrov, mora davčni zavezanec iz druge države EU zaprositi za identifikacijsko številko za DDV v Sloveniji. V takem primeru se namreč šteje, da je kraj opravljenih dobav Slovenija (Ošljaj, 2004, str. 47-48).

3.3 PROMET BLAGA IN STORITEV Z DRUGIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI EU

S 1. majem 2004 se je obračunavanje DDV dodatno zapletlo, saj se srečujemo s tremi vrstami prometa blaga in storitev in vsaka ima svojo davčno ureditev. Do sedaj smo poznali promet blaga in storitev na domačem trgu ter zunanjetrgovinsko menjavo (uvoz, izvoz) z državami

² Osebe, ki občasno dobavljajo nova prevozna sredstva v EU.

³ Kot prvo koledarsko leto se šteje leto prijave.

nečlanicami EU ter nekaterimi območji, ki sicer sodijo pod jurisdikcijo držav članic EU, vendar so izključena iz njihovega davčnega ozemlja in so glede tega praktično izenačena z državami nečlanicami. Po vstopu v EU se srečujemo še s tretjo vrsto prometa, t.i. intrakomunitarnim prometom blaga in storitev, to je prometom znotraj Unije. Za intrakomunitarni (znotrajskupnostni) promet, kamor šteje intrakomunitarna dobava in pridobitev blaga in storitev, veljajo posebna določila glede obdavčitve, voditi je potrebno posebne evidence, imeti zbrano ustrezno dokumentacijo in izpolnjevati posebna poročila.

Od 1. maja 2004 na mejah z državami EU ni več carinskega organa, ki bi pri vnosu blaga v Slovenijo obračunal DDV, zato je uveljavljen nov način obračunavanja DDV: slovenski davčni zavezanec, ki pridobiva blago v drugih državah EU, mora v svojem obračunu DDV izkazati od tega blaga obračunani in hkrati vstopni DDV, torej mora izvesti samoobdavčitev.

Z DDV so od 1. maja 2004 obdavčene dobave blaga in opravljene storitve, ki jih zavezanec v okviru svoje dejavnosti opravi za plačilo na ozemlju Slovenije, uvoz blaga v Slovenijo ter pridobitve blaga znotraj Skupnosti.

Med članicami EU je zagotovljen prost pretok blaga, saj carin ni več, vendar pa države ohranjajo svoje proračune in davčne zakone. Združitev prostega pretoka blaga in pobiranja DDV za vsak proračun posebej je zahtevna naloga, saj državam lahko uide mnogo DDV. Ker države želijo imeti kontrolo nad pravilnim obračunavanjem DDV, ki se prosto giblje po različnih davčno samostojnih državah, so predpisane posebne evidence. Te posebne evidence veljajo samo za davčne zavezance z identifikacijsko številko za DDV, zato opisana pravila o obdavčitvi v državi prejemnici blaga veljajo le za take zavezance za DDV. Kadar pa blago ali storitev kupuje oseba, ki ni registriran zavezanec za DDV in je končni potrošnik, je promet obdavčen po kraju porekla blaga, to je v državi, kjer ima sedež podjetje, ki opravi promet blaga ali storitve (Država obdavčitve blaga, 2003, str. 16-18).

3.3.1 Nastanek davčne obveznosti za promet z Evropsko unijo

Davčni zavezanci, ki nabavljajo blago v EU, morajo za nabavljeno blago sami obračunati slovenski DDV. Vendar v primeru pridobitve blaga v EU, ko račun še ni bil izdan, obveznost za obračun DDV nastane šele 15. dan meseca po mesecu nastanka dogodka. Če pa prejemnik blaga dobi račun pred potekom tega roka, nastane obveznost za obračun DDV takrat, ko dobavitelj izda račun.

V državah EU so uvedeni sistemi plačila DDV glede na namembnost blaga, to pomeni, da se DDV plača v državi, v kateri bo blago porabljeno. Najprej so v EU nameravali istočasno z odpravo meja uvesti enoten sistem DDV. Prvotni predlog Evropske komisije je bil pobirati davke po stopnjah v deželi izvora, nato pa pobrani davek po sistemu kliringa prenašati v državo porabe. Ta način je mnogo boljši z vidika preprečitve utajevanja davkov, saj se nakup v državi

članici takoj obdavči. Ta ureditev pa še do danes ni bila uvedena in današnji obdavčitvi po namembni državi pravimo predhodna ureditev (Slovenija v Evropski uniji, 2003, str. 12-14).

3.3.2 Nabava oziroma pridobitev blaga znotraj Skupnosti

Pridobitev blaga znotraj Skupnosti pomeni pridobitev lastninske pravice na premičninah, ki jih prejemniku odpošlje ali odpelje v Slovenijo iz druge države članice prodajalec, prejemnik ali druga oseba za račun enega od njiju. Da je neki promet blaga predmet obdavčitve v Sloveniji kot pridobitev blaga znotraj Skupnosti, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji (Novosti pri obdavčitvi z davkom na dodano vrednost ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, 2003, str. 5):

- prodajalec je davčni zavezanec, identificiran za DDV v drugi državi članici,
- promet je opravljen za plačilo ali se šteje, da je opravljen za plačilo,
- blago je pridobljeno na ozemlju Slovenije,
- pridobitelj je davčni zavezanec, identificiran za namene DDV.

Nabava blaga v državi EU, ki jo bo opravljala oseba iz Slovenije brez identifikacijske številke za DDV, bo obdavčena po načelu države porekla – torej po predpisih države EU, kjer je bilo blago nabavljeno. Izjema so le nova prevozna sredstva⁴, ki so obdavčena po načelu namembnega kraja v Sloveniji.

Pridobitev blaga znotraj Skupnosti v Sloveniji ni predmet obdavčitve, če (Novosti pri obdavčitvi z davkom na dodano vrednost ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, 2003, str. 5):

- je prodajalec mali davčni zavezanec,
- blago instalira ali sestavi dobavitelj ali druga oseba za njegov račun,
- se uporabijo pravila obdavčitve »prodaje blaga na daljavo«.

Nekatere pridobitve znotraj Skupnosti so oproščene plačila DDV v primeru, če blago v Sloveniji pridobi davčni zavezanec, ki nima sedeža na ozemlju Slovenije, a je identificiran za DDV v drugi državi članici. Ravno tako je blago oproščeno plačila DDV, če se pridobi za namene nadaljnje dobave blaga, ki se opravi na ozemlju Slovenije ali če se blago, ki se pridobi, neposredno odpošlje ali odpelje iz druge države članice, kot je država, v kateri je identificiran za namene DDV, in je namenjeno osebi, ki je prejemnik nadaljnjih dobav (slovenskemu

⁴ Nova prevozna sredstva so:

- kopenska motorna vozila s prostornino motorja nad 48 kubičnih centimetrov ali močjo motorja nad 7,2 kilovata, namenjena za prevoz oseb ali blaga,
- plovila, daljša od 7,5 metra, razen nekaterih ribiških plovil,
- zrakoplovi, katerih vzletna teža presega 1550 kilogramov, razen zrakoplovov letalskih prevoznikov za mednarodni promet,

če je izpolnjen eden od pogojev:

- plovila in zrakoplovi so dobavljeni pred potekom treh mesecev po datumu, ko so bili prvič dani v uporabo; kopenska motorna vozila pa pred potekom šest mesecev po datumu, ko so bila prvič dana v uporabo in
- da s kopenskimi motornimi vozili ni prevoženih več kot 6000 kilometrov, s plovili ni preplutih več kot 100 ur in z zrakoplovi ni preletenih več kot 40 ur.

zavezancu). Enako je plačila DDV oproščen prejemnik nadaljnjih dobav blaga, identificiran za DDV v Sloveniji in ko je plačnik DDV za dobave, ki jih opravi ta tuji davčni zavezanec, identificiran slovenski prejemnik blaga, ki prejme račun od tega tujega davčnega zavezanca (Pridobitev blaga znotraj Skupnosti, 2003, str. 5-7).

V primeru, ko blago v Skupnosti nabavlja mali davčni zavezanec ali kmet pavšalist, ki se mu sicer ni treba registrirati, in nabava ne preseže 10.000 evrov, mu dobavitelj na računu zaračuna tudi njihov DDV. Če pa nabava preseže vrednost 10.000 evrov, si mora mali davčni zavezanec pridobiti identifikacijsko številko za DDV v Sloveniji, da mu dobavitelj dobavi blago brez DDV, davčni zavezanec pa si obračuna in plača DDV od pridobitve blaga v Sloveniji, medtem ko nima pravice do odbitka vstopnega DDV. Pravico do odbitka vstopnega DDV pridobi tako, da se prostovoljno odloči za obračunavanje DDV, si pridobi identifikacijsko številko za DDV, obračunava DDV od pridobitve ter si tako lahko odbija vstopni DDV. Enaka pravila veljajo tudi za slovenske zavezanke, ki dobavljajo samo oproščene dobave (bolnišnice, ...) in za pravne osebe, ki niso zavezanci, npr. društva (Najpomembnejše posebnosti (izjeme) v ZDDV od 1.5.2004, 2003, str. 10-15).

Slovenski davčni zavezanec obračuna DDV kot prejemnik blaga, ki ga pridobi znotraj Skupnosti ob pridobitvi blaga, pa tudi v primeru, ko je zadnji člen v tristranskem poslu in mu blago pošlje oziroma pripelje davčni zavezanec, ki ni njegov neposredni prodajalec. Tak obračun DDV se imenuje samoobdavčitev blaga od pridobitve znotraj Skupnosti. Samoobdavčitev (angl. *reverse charge* ali tudi *tax shift*) v sistemu DDV pomeni, da si davek namesto zavezanca, ki opravi promet ali storitev, obračuna davčni zavezanec, ki prejme blago ali naroči storitev. Samoobdavčitev srečujemo tako pri prometu blaga kot tudi storitev, vedno v razmerju med slovenskim in tujim davčnim zavezancem. Davčni zavezanec si pri samoobdavčitvi istočasno odbije tako obračunani kot tudi vstopni DDV. Omenjeno ne velja za davčnega zavezanca, ki opravlja obdavčene ali davka oproščene dejavnosti. Le-ta odbija vstopni DDV le v določenem deležu, pri čemer odbitek vstopnega DDV ni nujno v istem obdobju kot nastane obveznost obračuna DDV. Obdavčljivi dogodek pri pridobitvi blaga nastane, ko je blago dobavljeno, DDV pa je treba obračunati bodisi v trenutku prejema računa bodisi 15. dan v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je bilo blago pridobljeno (Prezelj, 2004a, str. 14-16).

3.3.3 Dobava blaga znotraj Skupnosti

Dobava blaga znotraj Skupnosti je dobava, ki jo opravi davčni zavezanec, identificiran za DDV v Sloveniji, osebi, ki je identificirana za DDV v drugi državi članici Evropske unije. Ta dobava je oproščena plačila DDV v Sloveniji pod pogojem, da blago dobavi slovenski zavezanec osebi, ki je v drugi državi članici identificirana za namene DDV, torej če ima identifikacijsko številko za DDV, če na računu navede to številko in svojo identifikacijsko številko in če blago odpelje ali pošlje v drugo državo članico Skupnosti (Dobava blaga zavezancu v EU, 2003, str. 5-7). Če eden od teh pogojev ni izpolnjen, je dobavitelj dolžan obračunati slovenski DDV. Prodajalec blaga

mora dokazati, da so izpolnjeni pogoji za oprostitve DDV v državi odhoda blaga s predložitvijo določenega dokumenta, na primer računa, prevoznega ali tovarnega lista ali drugega ustreznega dokumenta, iz katerega mora biti jasno razvidno, da se nanaša na prevoz blaga z računa. Takšni ustrezni dokumenti so pogodba s kupcem, od kupca podpisana dobavnica, pisna izjava kupca, da bo blago odpeljal v drugo državo članico in tako dalje.

Davčni zavezanec, identificiran za namene DDV v Sloveniji, ki v namembno državo članico EU dobavlja plačila DDV oproščeno blago v Sloveniji osebi, ki je identificirana za DDV v drugi državi članici EU, mora o teh dobavah poročati davčnemu organu in sicer dobave blaga izkaže v kvartalnem poročilu.

Kraj dobave blaga (država obdavčitve)

DDV se obračuna glede na kraj, kjer je opravljen promet blaga ali storitve. Kraj dobave blaga je opredeljen kot kraj (Zalokar, 2004b, str. 12):

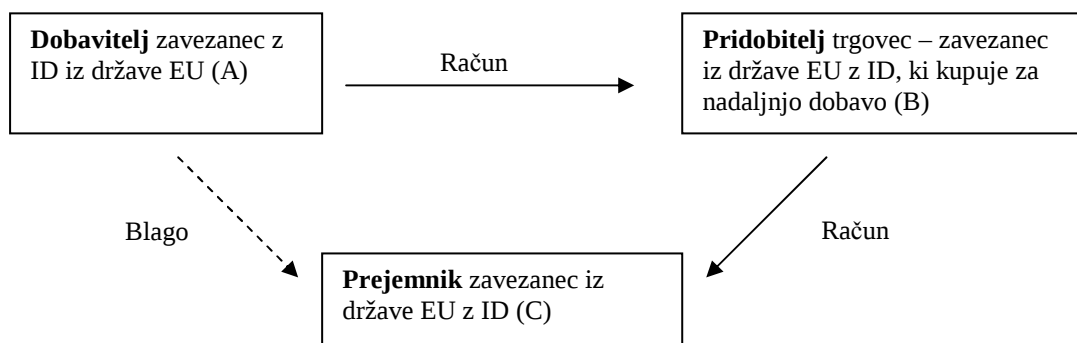
- kjer je blago, ko se začne odpošiljati ali kjer je, če se ne odpošilja ali prevaža,
- kjer se blago namesti in sestavi dobavitelju ali drugi osebi za njegov račun, skupaj s poskusnim zagonom ali brez njega,
- v katerem se prevoz potnikov začne s plovilom, zrakoplovom ali vlakom, kadar se med prevozom dobavlja blago za potnike,
- v katerem se blago vnaša v EU iz tretjih držav ali s tretjih ozemelj (če se ob vnosu takoj pričnejo carinski postopki s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev ali zunanji tranzitni postopek, se šteje, da je vnos opravljen v državi, v kateri se postopki končajo).

Glede kraja obdavčitve storitev ni novosti. Načeloma se za kraj oziroma državo opravljanja storitve šteje kraj, kjer ima izvajalec storitve sedež oziroma prebivališče. Izjeme obstajajo pri določanju države opravljanja storitve v zvezi z nepremičninami, pri prevoznih storitvah, področja kulture, umetnosti, znanosti, izobraževanja, športa, za storitve prenosa premoženjskih pravic, posredovanja v zvezi s storitvami, oddajanja RTV programov itd.

3.3.4 Tristranski (verižni ali trikotni) posli

Tristranski posli so verižni posli, pri katerih sodelujejo trije davčni zavezanci z identifikacijsko številko za DDV iz treh držav Evropske unije. Tako imenovani trikotni posli štejejo med najbolj zapletene ureditve v evropskem DDV.

Slika 1: Tristranski posli med državami članicami EU

Vir: Zalokar, 2004, str. 127.

Na sliki 1 je prikazan tristranski posel med tremi različnimi državami članicami EU. Davčni zavezanec (A) izda račun za dobavo blaga znotraj EU davčnemu zavezancu (B) – pridobitelju blaga v drugi državi članici EU – za blago, ki se neposredno odpošlje oziroma odpelje davčnemu zavezancu (C) – prejemniku blaga v tretjo državo članico EU. Davčni zavezanec (B) na podlagi prejetega računa za tristransko pridobitev blaga znotraj EU izda račun prejemniku blaga (C) za tristransko dobavo blaga znotraj EU. Kraj pridobitve blaga je pri prejemniku (C), tretjemu v verigi.

Če je slovenski zavezanec dobavitelj z ID-številko, na računu ne obračuna DDV in vrednost blaga evidentira na obrazcu I-RAČ-D. Kadar je slovenski zavezanec pridobitelj, drugi v verigi, ob pridobitvi ne obračuna DDV, vendar mora dokazati, da je blago nabavljal za nadaljnjo prodajo. Nabavno vrednost blaga vpiše v obrazec P-RAČ-P, ob dobavi ne obračuna DDV, vrednost dobave pa vpiše v obrazec I-RAČ-D in o dobavi poroča v četrtletnem poročilu na obrazcu KP-O. Kadar je slovenski zavezanec prejemnik blaga, ta ob prejemu blaga obračuna DDV, obračunani DDV vpiše v obrazec P-RAČ-P in si ga prizna kot vstopnega.

Če udeleženske v tristranskem poslu niso vsaka iz druge države članice EU, govorimo o *nepravih tristranskih poslih*. Taki primeri nastopijo, ko sta dve osebi iz iste države članice EU in je samo tretja oseba iz druge države članice ter ko je ena izmed oseb iz tretje države oziroma tretjega ozemlja.

3.4 PROMET BLAGA S TRETJIMI DRŽAVAMI IN TRETJIMI OZEMLJI

S 1. majem 2004 je Slovenija prevzela evropsko carinsko pravo v celoti in neposredno. Kot pravna vira sta to predvsem Uredba 2913/92 kot Carinski zakonik Skupnosti, ki daje pravno podlago in okvir za celotno carinsko zakonodajo, ter njegova izvedbena uredba 2454/93. Poleg teh je treba omeniti še dve pomembni uredbi: to je Uredba Sveta 2658/87 o statistični in carinski tarifi Skupnosti ter Uredba Sveta 918/83 o sistemu carinskih oprostitev Skupnosti. Poleg teh

obstaja še veliko drugih carinskih predpisov, ki se po sistematiki izvajajo v okviru carinskih postopkov, določenih v Carinskem zakoniku Skupnosti (Zupančič, 2004, str. 88-95).

Carinske formalnosti pri uvozu in izvozu iz tretjih držav se izvajajo v skladu z evropsko carinsko zakonodajo. Ko govorimo o uvozu blaga, je treba pri tem razumeti nov pomen te besedne zveze: uvoz blaga pomeni vsak vnos blaga v EU iz tretje države. Na zunanjih mejah EU, kjer je možen prehod blaga v EU iz tretjih držav, bodo carinski organi še vedno obračunavali DDV od uvoza blaga po svojem zakonu o DDV.

V mednarodni menjavi s tretjimi državami in tretjimi ozemlji prevladuje načelo države uvoznice blaga kljub temu, da prednosti pred načelom države izvoznice le niso tako očitne. Po načelu države uvoznice se v sistemu DDV na blago ob izvozu uporabi davčna stopnja 0%. To pomeni, da blago vstopi v državo uvoznico v Skupnosti neobdavčeno in se nato obdavči po stopnji države uvoznice. V sistemu države izvoznice se blago obdavči s stopnjo DDV države izvoznice in se v primeru, da je kupec v državi uvoznici zavezanec za DDV - po kreditni metodi zavezancu prizna znižanje davka tako, da se pri nakupih iz države izvoznice priznajo davčne stopnje DDV države uvoznice blaga in ne države izvoznice blaga. Načelo države izvoznice velja v primeru, da je kupec fizična oseba in ni zavezanec za DDV (Stanovnik, 2002, str. 97, 98).

V primeru, da se takoj po vnosu v Skupnost začne eden od odložnih carinskih postopkov, pri katerem ne nastane obveznost obračuna dajatev, tudi obveznost za obračun DDV ne nastane. Obveznost za obračun DDV nastane tam, kjer se tak carinski postopek zaključi. Uvoz je torej obdavčen tam, kjer se to blago oziroma storitev dejansko porabi oziroma je blago sproščeno v promet.

Za blago, uvoženo iz tretjih držav ali tretjega ozemlja na ozemlje države članice, ki ni namembna država, velja, da bo tak uvoz oproščen plačila DDV, če bo dobava, ki jo opravi uvoznik, oproščena plačila DDV. Oprostitve plačila DDV se nanašajo na razmere, ko gre za uvoz blaga, vendar je to namenjeno v eno državo članico, dejansko pa bo uvoženo in sproščeno v promet na ozemlju druge države članice. Po splošnih načelih mora DDV obračunati država, v kateri je bilo blago sproščeno v prosti promet, zavezanec za DDV pa je tako imenovani carinski dolžnik ali deklarant.

Obdavčitev v končni, namembni državi je odvisna od pravil posamezne države članice EU. S takšno ureditvijo je izpeljano načelo, da se blago obdavči tam, kjer se dejansko porabi (Režek, 2004, str. 17).

3.5 STATUS BLAGA NOVIH DRŽAV ČLANIC

Blago Skupnosti, za katero se izdaja potrdilo o statusu blaga Skupnosti, je opredeljeno v 7. točki 4. člena Uredbe 2913/93. Pogoj iz te določbe, ki velja za carinsko območje Skupnosti, se sedaj nanaša še na Ciper, Estonijo, Madžarsko, Litvo, Latvijo, Malto, Poljsko, Slovenijo in Slovaško.

Za namene izdajanja dokazil o statusu blaga Skupnosti, *blago Skupnosti* pomeni blago, ki je v celoti pridobljeno na območju katerekoli nove članice pod pogoji iz 23. člena Carinskega zakonika, če ne vsebuje blaga, uvoženega iz drugih držav ali območij. Sem spada tudi blago, uvoženo iz držav ali območij, in sproščeno v prost promet v tej državi ter blago, pridobljeno ali proizvedeno v zadevni državi, bodisi izključno iz blaga, uvoženega iz držav ali območij, bodisi iz blaga, pridobljenega na območju katerekoli izmed novih držav članic. Za to blago se bo lahko izdalo dokazilo o statusu blaga Skupnosti, tako da bo lahko oproščeno plačila carine v drugih starih državah članicah EU ali drugih novih državah članicah EU.

Temeljno načelo Evropske unije je, da je promet blaga, storitev, oseb in kapitala med državami članicami pri trgovanju na skupnem evropskem trgu prost. To načelo pri prometu blaga uveljavlja Carinski kodeks EU, ki je poenotil pravila skupnega (notranjega) evropskega trga.

3.6 RAČUN KOT DAVČNA LISTINA

Račun je pomembna davčna listina in njegovo vsebino predpisuje ZDDV. Vsebinsko računa in pogoje za izdajo le-tega določa tudi Direktiva Sveta 2001/115/EC, ki se upošteva tudi v slovenskem ZDDV in Pravilniku o davku na dodano vrednost.

Davčni zavezanec mora izdati račun za vsak promet blaga in storitev ter za vsako predplačilo, prejeto pred opravljenim prometom blaga ali storitev, od davčnih zavezancev in pravnih oseb, ki niso davčni zavezanci. Davčni zavezanec z izbiro trenutka izdaje računa za prejeto predplačilo ne more vplivati na nastanek davčne obveznosti obračuna DDV oziroma ne more izbirati obdobja, v katerem bo moral v davčni obračun vključiti znesek DDV od predplačila. Izdaja računa pa je pomembna za davčnega zavezanca, ki je vnaprej plačal blago ali storitev, saj bo smel odbiti plačani DDV le, če bo imel račun za predplačilo. Fizični osebi, ki ni davčni zavezanec, lahko davčni zavezanec izda račun v poenostavljeni obliki. Ta poenostavljena oblika računa velja tudi za račun, ki ga izda mali davčni zavezanec. Če prejmemo predplačilo od fizične osebe, ki ni davčni zavezanec, računa za predplačilo ni treba izdati.

Podatki, ki jih mora vsebovati račun, izdan davčnemu zavezancu ali pravni osebi, ki ni davčni zavezanec, so predpisani v 34. členu ZDDV. Podatki, ki jih mora vsebovati račun, izdan drugim osebam, pa v 35. členu ZDDV. Mali davčni zavezanec mora na računu navesti podatke, navedene v 96. členu pravilnika. Večina podatkov, ki jih je treba navesti na računu, izdanem v skladu s 34. členom ZDDV, je ostala po 1. maju 2004 nespremenjena.

Račun, izdan davčnemu zavezancu ali pravni osebi, ki ni davčni zavezanec, mora vsebovati naslednje podatke (Škofič, 2004, str. 17):

- datum izdaje,
- zaporedno številko, ki omogoča identifikacijo računa,
- identifikacijsko številko za DDV, pod katero davčni zavezanec opravi dobavo blaga ali storitev,
- identifikacijsko številko za DDV naročnika oziroma kupca, če je naročnik oziroma kupec plačnik DDV za nabavljeno blago oziroma storitve ali če mu je dobavljeno blago. ID-številko kupca navajamo le, če nanj prevalimo davčno breme, torej takrat, ko mi nismo plačniki DDV,
- ime in naslov davčnega zavezanca in njegovega naročnika,
- količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsto opravljenih storitev,
- datum opravljene dobave blaga oziroma datum, ko je bila storitev opravljena oziroma končana oziroma datum prejetega predplačila, če se ta datum lahko določi in je različen od datuma izdaje računa; za datum opravljene storitve se po spremembah pravilnika ZDDV, ki so bile objavljene v Uradnem listu RS, št. 84, dne 30. julija 2004, na račun vpiše datum obdavčljivega dogodka, to je datum, ko kupec prevzame odgovornost za blago in pridobi pravico razpolagati z blagom kot lastnik in ki se določi na primer s pogodbo, paritetno klavzulo, datumom odpošiljanja blaga ali datumom prejema blaga (Gabrijelčič, 2004, str. 10),
- davčno osnovo, od katere se obračunava DDV po posamezni stopnji ali na katero se nanaša posamezna oprostitvev, ceno na enoto blaga ali storitve brez DDV in kakršnakoli znižanja cen in popuste, ki niso vključeni v ceno na enoto,
- uporabljeno stopnjo DDV,
- znesek DDV, razen če je z ZDDV ali Pravilnikom o davku na dodano vrednost določeno drugače.

Poleg tega mora račun, izdan davčnemu zavezancu, vsebovati še:

- če smo opravili dobavo blaga ali storitve, ki je oproščena davka, navedbo zakonske določbe, ki določa oprostitvev. Navede se tako točko kot odstavek člena, ki določa oprostitvev,
- če opravimo dobavo, za katero je predpisano, da je plačnik DDV naročnik, mora biti na računu navedena določba zakona, po kateri je plačnik DDV naročnik. Na računu se navede klavzula, da DDV ni obračunan v skladu s tretjo točko tretjega odstavka 17. člena ZDDV,
- če obračunavamo DDV od dosežene razlike v ceni, moramo na računu navesti določbo zakona, na podlagi katere DDV obračunavamo na naveden način,
- če je plačnik DDV davčni zastopnik, je na računu treba navesti njegove podatke, torej ID-številko za DDV, njegovo ime in naslov.

Če je račun izdan v tuji valuti in je na računu obračunan DDV, ga moramo obvezno izkazati tudi v slovenskih tolarjih. Za izpolnjevanje knjige izdanih računov za dobave blaga znotraj

Skupnosti, kvartalno poročilo in DDV-O je potrebno preračunati valuto EUR v SIT z uporabo srednjega tečaja Banke Slovenije na dan nastanka davčne obveznosti.

Na računu po novem ni več obvezno navajanje (O novostih pri obračunavanju davka na dodano vrednost od 1. maja 2004, 2004, str. 15):

- kraja izdaje računa,
- ID-številk naročnika, če je plačnik DDV izdajatelj računa,
- datuma opravljene dobave oziroma datuma, ko je bila storitev končana, če je ta datum enak datumu izdaje računa in
- vrednosti z vštetim DDV.

Po novem morajo davčni zavezanci na računu navesti identifikacijsko številko kupca blaga v Skupnosti, ki so mu dobavili blago. Tako se davčna obveznost prenese na prejemnika blaga, davčni zavezanec pa ne obračuna slovenskega DDV. Izdani račun mora vpisati v knjigo izdanih računov za dobave blaga znotraj Skupnosti, pri čemer mora izpolniti stolpce od 1 do 7. V kvartalnem poročilu pa je potrebno izpolniti stolpce 21, 22, 23 in 25 (Pezdirnik, 2004, str. 2-3).

Če davčni zavezanec, ki v Sloveniji nima sedeža, poslovnih enot, stalnega oz. običajnega prebivališča, imenuje davčnega zastopnika, mora na računu navesti polno ime in naslov tega davčnega zastopnika ter njegovo ID-število za DDV (Zalokar, 2003, str. 124).

Nov pravilnik prinaša tudi spremembe v zvezi z izdajanjem računov v elektronski obliki. Od 1. maja 2004 dalje mora davčni zavezanec, ki pošilja in izdaja elektronske račune, svojo izbiro o takem načinu poslovanja vnaprej priglasiti pristojnemu davčnemu organu na obrazcu eRačuni, saj se sicer šteje, da račun ni izdan za namene uveljavljanja odbitka vstopnega DDV.

3.7 POMEN PREVOZNE LISTINE

Po pristopu Slovenije EU je stanje z vidika dokazovanja in administracije dobave blaga v Skupnosti precej bolj zapleteno. Šele ob izpolnitvi ustreznih pogojev se lahko blago obdavči v skladu z načelom namembne države. Pri tem je potrebno od kupca pridobiti ustrezno veljavno identifikacijsko številko za DDV in ustrezno prevozno listino.

Davčni zavezanec, ki želi uveljavljati oprostitev plačila DDV, mora dokazati, da je določeno blago odpeljano ali odposlano v drugo državo članico EU z računom in ustrezno prevozno listino (tudi tovornim listom), iz katere je jasno razvidno, da se nanaša na prevoz blaga, navedenega na računu. Tu gre predvsem za opis blaga na prevozni listini in na računu, ki mora biti podoben, saj je le tako mogoče ugotoviti istovetnost blaga s prevozne listine s tistim na računu. Zato je pomembno, da ima prodajalec v primeru, da hoče uveljavljati pravico do oprostitve plačila DDV in pride kupec k njemu sam po blago, imeti veljavno ID-število kupca ter en izvod prevozne listine. Ravno tako tudi v primeru, če sam prodajalec organizira prevoz blaga do kupca. V tem

primeru mora sam prodajalec izstaviti ustrezeni transportni dokument, na katerem je opis blaga enak kot na izdanem računu. Na transportnem dokumentu mora obvezno navesti podatke, kam je bilo blago prepeljano in na kakšen način. Če je posel organiziran v obliki trikotnika (tristranski posel) in smo srednji člen, ki nikoli ne vidi blaga, moramo prav tako imeti vse ustrezne prevozne listine, s katerimi lahko dokažemo, kdo in iz katere države članice je pošiljatelj ter kdo in iz katere države članice je prejemnik blaga. Prevozne listine, ki nimajo ustreznega opisa blaga kot je navedeno na izdanem računu, se ne štejejo kot ustrezne prevozne listine, zaradi česar nam lahko davčni organ naknadno na izdane račune za dobave blaga znotraj Skupnosti obračuna izstopni DDV, DDV, odmerjen po odločbi, pa nam ne prizna kot vstopni DDV (Pezdirnik, 2004, str. 2-3).

Davčni zavezanci, ki želijo opraviti oproščeno dobavo blaga v Skupnosti, lahko namesto prevozne listine, s katere je jasno razvidno, da gre za prevoz blaga, določenega na računu, poleg računa uporabijo pisno izjavo o prevozu blaga v drugo državo članico. Izjavo mora podpisati prevzemnik blaga, vsebovati pa mora naslednje podatke (Gabrijelčič, 2004, str. 10):

- ime in naslov dobavitelja,
- številko in datum računa za dobavljeno blago,
- ime, naslov in identifikacijsko številko za DDV kupca,
- prevozno sredstvo, s katerim bo blago odpeljano, s številko prometnega dovoljenja,
- namembni kraj v drugi državi članici,
- navedbo, da je kupec pripravljen slovenskemu davčnemu organu posredovati kakršnekoli informacije glede namembnega kraja tega blaga.

4 OBRAČUNAVANJE DAVKA NA DODANO VREDNOST

Glede na spremembe glede nastanka davčne obveznosti in pravice do priznavanja vstopnega DDV je s 1.5.2004 spremenjeno spremljanje davčne obveznosti v davčnih evidencah, saj bo le tako lahko usklajeno s spremljanjem poslovnih dogodkov v poslovnih knjigah davčnega zavezanca.

4.1 DAVČNE EVIDENCE

Vsak davčni zavezanec, ki opravlja promet blaga in storitev v državah članicah Skupnosti in v tretjih državah, mora voditi ustrezne knjigovodske evidence, s katerimi dokazuje plačilo DDV in odbitek vstopnega DDV. Podlaga za knjigovodsko evidentiranje davčno pomembnih dogodkov so ustrezne listine, npr. izdani in prejeti računi, knjigovodske listine o plačilih in izplačilih, uvozne in izvozne carinske deklaracije, odločbe carinskega organa ter druge listine, s katerimi se dokazuje izvozna dobava, prevozne listine kot tudi vsi drugi dokumenti, s katerimi se dokazuje odpošiljanje blaga v drugo državo članico Skupnosti, ter vse druge listine, ki so pomembne za obračun in plačilo DDV ter odbitek vstopnega DDV.

Te predpisane knjige in evidence so (Knjigovodstvo po 1. maju 2004, 2004, str. 6-9)

- Za promet na ozemlju Slovenije:
 - knjiga izdanih računov (obrazec I-RAČ),
 - knjiga prejetih računov (obrazec P-RAČ),
 - posebna evidenca o vstopnem DDV pri uvozu blaga (obrazec e-uvoz).
- Za promet blaga iz EU:
 - knjiga izdanih računov za dobave blaga znotraj Skupnosti (obrazec I-RAČ-D),
 - knjiga prejetih računov za pridobitve blaga znotraj Skupnosti (obrazec P-RAČ-P).
- Za prenose blaga v EU in iz EU:
 - posebna evidenca zaradi začasne rabe blaga v drugi državi članici (obrazec PE-7),
 - posebno evidenco o blagu – premičninah, pridobljenih iz druge države članice, če je bila na njej opravljena storitev (obrazec PE-17).

Davčni zavezanec je dolžan hraniti vse knjigovodske listine, ki se kakorkoli nanašajo na promet blaga in storitev oziroma na uvoz blaga ter so pomembne za obračunavanje in plačevanje DDV, najmanj deset let po poteku leta, na katerega se nanašajo. Dokumentacijo za nepremičnine pa je dolžan hraniti dvajset let.

4.1.1 Knjiga izdanih računov (obrazec I-RAČ)

V knjigi izdanih računov (glej prilogo 1) davčni zavezanec zagotavlja podatke o opravljenem prometu blaga in storitev ter o davku, ki ga obračunava od tega prometa. Vsebino knjige izdanih računov glede na zakonska določila predpiše finančno ministrstvo in je kot taka priloga pravilnika. Način vodenja knjige izdanih računov je predpisan v 169. členu Pravilnika o izvajanju ZDDV.

Podlaga za knjigovodsko evidentiranje v knjigi izdanih računov so (Svilar, 2001, str. 401):

- izdani računi oziroma drugi dokumenti za opravljen promet blaga oziroma storitev,
- obračuni o iztržku pri prodaji končnim potrošnikom,
- izdani dokumenti za prejeta predplačila,
- dokumenti, s katerimi se naknadno popravlja že obračunani DDV – dobropisi in bremepisi,
- dokumenti o izvozu,
- interni obračuni za vrednost blaga oziroma storitev, ki se uporabi za neposlovne namene oziroma za vrednost blaga, ki se vzame za lastno rabo,
- dokumenti o uporabi blaga za namene opravljanja oproščene dejavnosti,
- dokumenti o zadržanju blaga, od katerega je bil v celoti ali deloma odbit vstopni DDV po prenehanju opravljanja dejavnosti,
- pogodbe, začasne situacije ter vsi ostali dokumenti, ki so pomembni za nastanek davčne obveznosti.

Spremembe določil, ki jih navaja novi Pravilnik o davku na dodano vrednost, so (Knjigovodstvo po 1. maju 2004, 2004, str. 6-10):

- v stolpec 6 se vpiše identifikacijska številka za DDV kupca oziroma prejemnika blaga oziroma storitev,
- v stolpec 9 se vpiše vrednost oproščenega prometa iz naslova izvoza blaga.

V knjigo izdanih računov se med končne potrošnike vpisujejo tudi računi, izdani malim davčnim zavezancem, ter računi, izdani pravnim in fizičnim osebam nezavezankam za DDV. V tem primeru se promet vpiše v stolpce 15, 16, 17 in 18. Zavezance z ID-številko se vpisuje v stolpce od 11 do 14. Po 1. maju 2004 ID-številka ni obvezna sestavina na večini izdanih računov, zato davčni zavezanci težko ločijo med davčnimi zavezanci z ID-številko, malimi davčnimi zavezanci in končnimi potrošniki. Pri posebnostih glede evidentiranja izvoza blaga v knjigi izdanih računov se ne vpisujejo storitve popravila blaga v garancijskem roku. Tako brezplačno popravilo ne šteje kot promet storitev.

Obveznost za obračun DDV nastane z dnem, ko je dobavljeno blago ali opravljena storitev. Datum nastanka obveznosti za obračun DDV je torej enak datumu listine le v primeru, ko se račun izda pred dobavo ali pa istega dne, ko se blago dobavi oziroma storitev opravi.

Za pravilni prikaz obveznosti za DDV na obrazcu DDV-O je torej pomemben *datum dobave*. V naslednjem zgledu v tabeli 1 je prikazan obračun DDV za obdobje, v katerem je bila dobava že opravljena.

Tabela 1: Obračun DDV za obdobje, v katerem je bila dobava opravljena

Datum dobave	Datum izdaje računa	Obveznost za DDV
17. maj	20. maj	za maj
31. maj	8. junij	za maj

Vir: Zalokar, 2004b, str. 24.

Iz zgornjega primera je razvidno, da se ob dobavi, opravljeni konec maja, in izdaji računa konec maja ali začetek junija, obveznost za DDV prikaže v maju. Ustrezno pa se ta dobava izkaže v knjigi izdanih računov (obrazec I-RAČ).

Tudi za prejeto predplačilo za dobavljeno blago ali opravljeno storitev, izvršeno pred dobavo blaga oz. pred opravljeno storitvijo, mora davčni zavezanec obračunati DDV. Davčni zavezanec mora izdati račun za predplačilo in od prejetega predplačila izračunati znesek vstopnega DDV z uporabo preračunane stopnje, ki za 20 odstotno davčno stopnjo znaša 16,6667 odstotkov in za 8,5 odstotno davčno stopnjo 7,8341 odstotkov.

4.1.2 Knjiga prejetih računov (obrazec P-RAČ)

V knjigi prejetih računov (glej prilogo 2) davčni zavezanci evidentirajo podatke o nabavah blaga oziroma storitev ter o DDV, ki jim je bil obračunan od teh nabav. Podatki o obračunanem DDV se nanašajo na znesek vstopnega DDV, to je zneska, za katerega lahko v posameznem davčnem obdobju zmanjšajo svojo davčno obveznost.

Podlaga za knjigovodsko evidentiranje v knjigi prejetih računov so (Knjigovodstvo po 1. maju 2004, 2004, str. 6-10) prejeti računi, dokumenti o izplačilih, dobropisi, bremepisi, interni obračuni za vrednost blaga oziroma storitev, ki se uporabi za neposlovne namene oziroma za vrednost blaga, ki se vzame za lastno rabo, ter vsi dokumenti, ki so pomembni za odbitek vstopnega DDV.

Spremembe, ki jih navaja Pravilnik o izvajanju ZDDV, določajo, da se:

- v stolpec 6 vpiše ime in sedež oziroma stalno oziroma običajno prebivališče dobavitelja,
- v stolpec 7 vpiše identifikacijska številka za DDV dobavitelja.

Prejeti računi, ki jih izda mali davčni zavezanec, se ne vpisujejo v knjigo prejetih računov.

Drugi zgled se nanaša na primer priznavanja vstopnega DDV za obdobje, ko prejmemo dobavo, če imamo račun pred sestavitvijo in oddajo obračuna za maj. Za pravilno sestavitev obračuna za DDV na obrazcu DDV-O je po 1. novembru 2004 pomemben *datum prejema računa*.

Tabela 2: Priznavanje vstopnega DDV za obdobje, ko prejmemo dobavo, če imamo račun

Datum dobave	Datum izdaje računa	Datum prejema računa	Vstopni DDV se upošteva v obračunu
17. maj	20. maj	21. maj	za maj
28. maj	31. maj	2. junij	za junij
31. maj	2. junij	3. junij	za junij

Vir: Zalokar, 2004b, str. 24.

Iz tabele 2 lahko razberemo, da bomo v primeru, ko je dobava opravljena v maju, račun pa izdan v maju in prejet v maju, pri obračunu upoštevali datum prejema računa, to je maj, in si torej ta mesec priznali vstopni DDV. V primeru dobave v maju, izdaje računa v maju ali juniju in prejemu računa v juniju, se vstopni DDV prizna v mesecu juniju. Podatki morajo biti vključeni v časovno pravi obračun DDV. Tudi v tem primeru prejeti račun ustrezno vpišemo v knjigo prejetih računov (obrazec P-RAČ).

4.1.3 Knjiga izdanih računov za dobave blaga znotraj Skupnosti in za promet blaga v drugih državah članicah (obrazec I-RAČ-D)

V knjigo izdanih računov za dobave blaga znotraj Skupnosti (glej prilogo 4) se vpisujejo izdani računi za oproščene dobave blaga znotraj Skupnosti in računi za nameščeno blago ter vrednost kataloške prodaje oziroma prodaje na daljavo. V primeru tristranskih poslov se v knjigo vpiše tudi vrednost oproščene dobave blaga znotraj Skupnosti iz računa, ki ga davčni zavezanec – dobavitelj blaga, ki je prvi v verigi v tristranskem poslu, izda davčnemu zavezancu – pridobitelju blaga v tristranskem poslu, kot tudi vrednost oproščene tristranske dobave blaga znotraj Skupnosti, ki ga pridobitelj izda davčnemu zavezancu – prejemniku blaga v tristranskem poslu. V knjigo se vpisujejo tudi listine, s katerimi se kasneje spremeni davčna osnova zaradi vračila, preklica naročila, nezmožnosti plačila ali znižanja cene po dobavi. Ti zneski se v knjigo vpisujejo z negativnim predznakom.

Podatki iz knjige I-RAČ-D se uporabljajo za sestavljanje četrtletnega kvartalnega poročila. Vsi zneski, ki so na izdanih računih v evrih, morajo biti preračunani v tolarje po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan nastanka davčne obveznosti.

4.1.4 Knjiga prejetih računov za pridobitve blaga znotraj Skupnosti (obrazec P-RAČ-P)

Tudi knjiga prejetih računov za pridobitve blaga znotraj Skupnosti (glej prilogo 3) je bila uvedena po 1. maju 2004. V obrazec P-RAČ-P se vpisujejo samo prejeti računi za pridobitve blaga znotraj Skupnosti. Ne vpisujejo pa se prejeti računi, povezani z uvozom niti ne računi, prejeti od davčnih zavezancev, identificiranih za DDV v Sloveniji. V ta obrazec se vpisujejo računi za pridobitve blaga znotraj Skupnosti, od katerih moramo kot prejemniki blaga sami obračunati izstopni DDV in ki ga lahko - ob izpolnjevanju pogojev - upoštevamo kot vstopni DDV (Petauer, Urbanija, 2004, str. 198).

Prejemnik blaga je dolžan opraviti samoobdavčitev v primeru, ko je račun dobavitelja izdan do 15. dne v mesecu, v katerem je blago dobavljeno ali 15. dne meseca, ki sledi mesecu, v katerem je bilo blago pridobljeno, če račun dobavitelja ni bil izdan do tega dne.

V knjigi prejetih računov za pridobitve blaga v Skupnosti se vpisujejo različne vrste listin, in sicer (Prusnik, Zalokar, 2004, str. 43):

- listine o oproščenih pridobitvah blaga znotraj Skupnosti, ki so oproščene DDV,
- računi, ki vsebujejo potrebne podatke in iz katerih je razvidno, da je blago, pridobljeno v Skupnosti, obdavčeno z DDV v Sloveniji,
- interne listine, na podlagi katerih opravimo samoobdavčitev, če do 15. dne meseca, ki sledi mesecu, v katerem je blago znotraj Skupnosti pridobljeno, kupec še ni prejel dobaviteljevega računa,

- pri tristranskih poslih listine, ki jih prejme davčni zavezanec – prejemnik blaga (tretji v verigi) v tristranskem poslu v Sloveniji – od pridobitelja blaga, in listine, ki jih prejme davčni zavezanec – pridobitelj blaga (drugi v verigi) v Sloveniji – od davčnega zavezanca – dobavitelja blaga (prvega v verigi),
- listine, s katerimi se pozneje spremeni davčna osnova zaradi vračila, preklica naročila, popusta, nezmožnosti plačila ali znižanja cene po dobavi. Te listine se v obrazec P-RAČ-P vpisujejo z negativnim predznakom.

4.1.5 Posebna evidenca o vstopnem davku na dodano vrednost pri uvozu blaga (obrazec E-UVOZ)

Ta obrazec (glej prilogo 5) je po 1. maju 2004 po obliki in vsebini enak predhodnemu. V evidenco se vpisujejo podatki o enotni upravni listini (EUL; prej ECL). Računi, prejeti za dobave blaga ali storitve, povezane z uvozom blaga, se vpisujejo v obrazec P-RAČ, in ne v obrazec E-UVOZ. Paziti je treba, da se podatki v davčnih evidencah ne podvajajo. Če so v davčno osnovo všteti tudi prevozniki in drugi stroški, se računi, prejeti zanje, ne vpisujejo v obrazec P-RAČ.

4.1.6 Ostale evidence (obrazec PE-7 in PE-17)

Posebnost obrazcev PE-7 in PE-17 (glej prilogo 6 in 7) je v tem, da se vrednosti ne vpisujejo v nobeno knjigo prejetih ali izdanih računov in se zato tudi ne evidentirajo v obrazcu DDV-O. Vodenje teh dveh obrazcev je nujno, saj omogoča dokazovanje, zakaj določenega blaga nimamo in se ne šteje za prodano z DDV. S tem obrazcem tudi dokazujemo, zakaj imamo določeno blago od davčnega zavezanca iz druge države članice Skupnosti in od njegove »pridobitve« nismo obračunali DDV. To je denimo v primeru, ko smo dobili v popravilo nek stroj, ki ga bomo po opravljeni storitvi vrnili v državo, iz katere smo ga prejeli (Petauer, Urbanija, 2004, str. 205).

4.1.7 Obrazec DDV-O

Davčni zavezanec je skladno z določili ZDDV dolžan za davčno obdobje sam ugotoviti davčno obveznost in jo kot tako izkazati na obrazcu DDV-O (glej prilogo 8). Obrazec DDV-O mora davčni zavezanec, identificiran za namene DDV, predložiti pristojnemu davčnemu organu. Za davčno obdobje se šteje mesec, trimesečje ali polletje. Ta obrazec mora predložiti tudi davčni zavezanec, ki ni identificiran za namene DDV, in druga oseba, ki je plačnik DDV. Oseba – plačnik DDV, ki obračunava DDV le ob pridobitvi blaga znotraj Skupnosti, mora predložiti obrazec DDV-O, na katerem izkaže znesek DDV, ki ga mora plačati kot pridobitelj blaga (Treba je vedeti pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo, 2004, str. 16).

Obrazec DDV-O vsebuje kar nekaj sprememb. Dodana so nova polja in sicer (Treba je vedeti pred vstopom Slovenije v EU, 2004, str. 15):

- oznaka 16 – dobave blaga znotraj Skupnosti
- oznaka 17 – druge dobave blaga znotraj Skupnosti,

- oznaka 26 – pridobitve blaga znotraj Skupnosti,
- oznaka 27 – tristranske pridobitve znotraj Skupnosti,
- oznaka 36 – DDV ob pridobitvi blaga znotraj Skupnosti po 8,5%,
- oznaka 37 – DDV ob pridobitvi blaga znotraj Skupnosti po 20%,
- oznaka 47 – vstopni DDV od pridobitev blaga znotraj Skupnosti po 8,5%,
- oznaka 48 – vstopni DDV od pridobitev blaga znotraj Skupnosti po 20%,
- dodano je tudi polje 04 – izračun odbitnega deleža, kjer davčni zavezanci obkrožijo »da«, če izračunavajo odbitni delež,
- vsebinsko je spremenjena tudi oznaka 21, kjer ni več vključenih podatkov iz oznak 24 in 25 obrazca DDV-O.

V novem obrazcu Priloga k obrazcu DDV-O (glej prilogo 8) mora davčni zavezanec po 1. maju 2004 vnesti podatke o popravkih, ki jih vključi v tekoči obračun DDV-O kot sledi (Režek, 2004a):

- podatke o popravku zneska obračunanega in zneska vstopnega DDV, zaradi spremembe davčne osnove,
- podatke o popravku zneska obračunanega in vstopnega DDV, zaradi napak na izdanem oziroma prejetem računu,
- popravke o nastalih razlikah med odbitnim vstopnim DDV na podlagi začasnega odbitnega deleža in vstopnim DDV, ki bi se smel odbiti glede na dejanski odbitni delež,
- podatke o vstopnem DDV, ki ga davčni zavezanec ni odbil v davčnem obdobju, ko je prejel račun oziroma carinsko deklaracijo. Tu je pomemben datum prejema in ne datum nastanka davčne obveznosti,
- podatke o popravku vstopnega DDV – uničenje opreme pred potekom 5 let, odtujitev nepremičnine pred potekom 20 let,
- podatke o vstopnem DDV za opremo, nabavljeno v sistemu prometnega davka.

Davčni zavezanec te popravke vključi v obračun DDV-O v mesecu, v katerem je ugotovil napako. Te podatke izkaže posamično za vsako davčno obdobje, na katerega se nanaša popravek, in sicer v prilogi k obrazcu DDV-O. Tako se konkretno dobropisi, ki se nanašajo na pretekla obdobja, izkazujejo po obdobjih, v katerih so bili izdani. To pomeni, da je potrebno izdelati toliko prilog, kot je izdanih dobropisov po posameznih obdobjih glede na mesec izdaje.

5 IZMENJAVA INFORMACIJ O DAVKU NA DODANO VREDNOST Z EVROPSKU UNIJO

5.1 CLO – ODDELEK ZA MEDNARODNO IZMENJAVO PODATKOV

Davčne uprave Evropske unije morajo medsebojno sodelovati, če si hočejo zagotoviti ustrezen davčni prihodek iz naslova intrakomunitarne trgovine. Sodelovanje med davčnimi upravami držav članic EU ne poteka neposredno, ampak se odvija preko posebnega urada, ki se za te

potrebe ustanovi v vsaki posamezni državi članici EU. Tako je bil v Sloveniji imenovan Oddelek za mednarodno izmenjavo podatkov - CLO (angl. Central Liaison Office).

Glavna funkcija CLO-jev je posredovanje podatkov na 3. nivoju. To se zahteva takrat, ko posredovani podatki na 1. in 2. nivoju ne zadostujejo. Posredovanje podatkov na 1. in 2. ravni pomeni omogočanje drugim CLO-jem dostop do kvartalnih poročil domačih davčnih zavezancev. Podatki na 1. ravni razkrijejo, koliko dobav so davčni zavezanci neke članice EU opravili v *posamezno* drugo državo članico v EU. Podatki na 2. nivoju pa povejo, koliko dobav so davčni zavezanci neke države članice v EU *skupaj* opravili posameznemu davčnemu zavezanecu v neki drugi državi članici EU. Ta dva nivoja posredovanja podatkov v večini primerov potekata preko sistema VIES. Posredovanje podatkov na 3. ravni pa poteka preko posebnih obrazcev oziroma zahtevkov, ki si jih CLO-ji pošiljajo med seboj. Z njimi se rešujejo vprašanja v zvezi z identifikacijo tujih davčnih zavezancev, pojasnjevanjem posameznih intrakomunitarnih transakcij, naročilom, plačilom in transportom blaga in posebnimi shemami (rabljeno blago, nova prevozna sredstva, kataloška prodaja na daljavo) (Bešlagič, 2003, str. 19-20).

5.2 POROČANJE O DAVKU NA DODANO VREDNOST - VIES

Z dnem pridružitve EU je morala biti Slovenija pripravljena na sodelovanje z državami članicami na področju izmenjave informacij o DDV. Ukinjene so meje in nadzor na njih. Slovenija je morala tako kakor druge države pristopnice pravočasno zagotoviti zakonodajne in administrativne okvire za čim lažji prehod. Pomembno vlogo pri tem je imel informacijski sistem za izmenjavo informacij o DDV (sistem VIES – Value Added Tax Information Exchange System) v povezavi s transakcijami znotraj EU .

Sistem VIES je namenjen nadzoru nad plačevanjem DDV. Relevanten je za davčne zavezance, saj jim omogoča preverjanje identifikacijskih števil za DDV kupcev v drugih državah članicah EU. Dobavitelj blaga se mora namreč prepričati o veljavnosti identifikacijske številke kupca blaga, na katero se kupec sklicuje, saj jo mora vpisati v svoje kvartalno poročilo.

V okviru sistema VIES si države članice izmenjujejo podatke o trgovinski menjavi med domačimi zavezanci in zavezanci v drugi državi članici. Podatki, ki so na voljo, so znesek prodaje oziroma nabave ter podatki o kupcu oziroma prodajalcu, vključno z njihovimi identifikacijskimi številkami za DDV. Te podatke računalniško obdelujejo in jih primerjajo med seboj. Podatke o zavezanecu iz druge države članice, ki je prodal blago ali storitev domačemu zavezanecu, primerjajo s podatki, ki jih je v svojem obračunu DDV dal domači zavezanec (Slovenija v Evropski uniji, 2003, str. 12-14).

5.3 KVARTALNO POROČILO (obrazec KP-O)

Davčni zavezanec, identificiran za DDV v Sloveniji, mora slovenskemu davčnemu organu poročati o vseh svojih dobavah blaga, ki jih v obdobju poročanja opravi osebam, zavezancem z ID-številko iz držav članic EU. Slovenska davčna uprava te podatke posreduje v skupni računalniški sistem EU za izmenjavo podatkov o dobavah znotraj EU – center VIES. Ta podatkovna baza omogoča odkrivanje nepravilnosti pri obračunavanju in plačevanju DDV v prometu med državami članicami EU. Davčni zavezanec z ID številko v Sloveniji mora vse dobave iz držav Skupnosti izkazati v kvartalnem ali četrtletnem poročilu na obrazcu KP-O (glej prilogo 10) za obdobje poročanja, to je koledarsko trimesečje. Poleg tega mora davčni zavezanec v kvartalnem poročilu navesti tudi podatke o popravkih (npr. davčne osnove) za pretekla poročevalska obdobja (več o izpolnjevanju KP-O v prilogi 12). Popravki se evidentirajo tako, da se prvotni zapis iz preteklega obdobja poročanja stornira, drugi zapis pa je popravljen, nova vrednost iz preteklega obdobja poročanja. Podatki o opravljenih storitvah in izvozu blaga iz Skupnosti se v kvartalno poročilo ne vpisujejo. V kvartalno poročilo se vpisujejo podatki iz knjige izdanih računov za dobave blaga znotraj Skupnosti, razčlenjeni po davčnih zavezanih, prejemnikih blaga. Samo kvartalno poročilo na nek način nadomešča nekdanje vlaganje carinskih deklaracij.

Davčni zavezanec, identificiran za namene DDV, je dolžan kvartalno poročilo predložiti davčnemu organu do 10. dne drugega meseca, ki sledi obdobju poročanja. Za prvi kvartal bi bilo treba poročilo oddati do 10.5., za drugi kvartal do 10.8., za tretji kvartal do 10.11. in za četrti kvartal do 10.2. leta 2005. Izjema je kvartalno poročilo za drugo trimesečje leta 2004, ki je vsebovalo le podatke dveh mesecev, junija in julija. Obrazec KP-O lahko davčni zavezanec predloži davčnemu organu v papirni ali elektronski obliki preko sistema eDavki. Preko omenjenega sistema lahko davčni zavezanec predloži naslednje obrazce: obračun DDV (obrazec DDV-O), prilogo k obrazcu DDV-O, kvartalno poročilo (obrazec KP-O), zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV (DDV-P2), zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV (DDV-P3), prigrasitev izdajanja in prejemanja računov v elektronski obliki (obrazec eRačuni) in obračun pavšalnega nadomestila DDV (obrazec DDV-OPN).

V primeru, da pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik o dobavah blaga znotraj Skupnosti ne poroča v predpisanem obdobju, torej če ne predloži oziroma v predpisanem roku ne predloži kvartalnega poročila z izkazanimi dobavami blaga znotraj Skupnosti, in če v kvartalnem poročilu ne izkaže predpisanih podatkov, se tako osebo kaznuje z globo do 10.000.000 tolarjev.

V kvartalno poročilo se vpisujejo tudi tristranski posli. Kot prikazano v Sliki 1 na strani 15 dobavitelj blaga v državi članici A izda račun za dobavo blaga znotraj Skupnosti pridobitelju blaga iz druge države članice B za blago, ki se neposredno odpošlje oziroma odpelje prejemniku blaga iz tretje države članice C. Kot tristranska dobava v verigi se šteje le dobava, ki jo opravi drugi v verigi, ki je identificiran za DDV v državi B.

5.4 DAVČNE UTAJE

Davek na dodano vrednost je sicer prijazen do davkarjev, ker se mora dokumentacija ujemati pri prodajalcu in kupcu. Kupec – davčni zavezanec je zainteresiran, da prejme račun za nabavo, saj le z ustrezno dokumentacijo lahko odbija vstopni DDV. Država priznava vstopni DDV zavezanca kot dolg do njega, ki mu ga tudi plača, če so dokumenti pravilni.

Kmalu po odpravi davčnih in carinskih meja v Skupnosti 1. januarja 1993 so se pojavile nove oblike goljufij oziroma davčnih utaj davka na dodano vrednost, katerih posledica je tudi do 10 odstotkov manj pobranega DDV v nekaterih državah članicah (Petauer, 2004, str. 18). Problem davčne utaje se najpogosteje kaže v obliki ponarejanja dokumentacije, najpogosteje računov, saj se obračun DDV opravi na osnovi prejetih in izdanih računov.

Najenostavnejša oblika utaje, ko se nakup blaga iz druge države članice ne evidentira v obračunu DDV, se zgodi, ko kupec kupi blago v državi članici in si v svoji državi ne naredi samoobdavčitve, blago pa proda na črnem trgu. To je možno, ker prehod blaga v domači državi ni evidentiran, saj ni več carinskih pregledov. Pomanjkljivost prostega prehoda blaga in odsotnost carine je bila odpravljena z uredbo EU o novi kontrolni službi Centra za mednarodno izmenjavo podatkov, ki je del davčne uprave v vsaki državi članici in dobiva tudi vse podatke iz davčnih obračunov zavezancev za DDV. Ta služba nato preverja podatke kupcev, ti podatki in informacije pa se izmenjujejo preko sistema VIES. Poleg službe CLO je komisija EU ustanovila tudi posebni Urad za preprečevanje davčnih utaj – OLAF (Office Européen de la lutte anti-fraude). Naloga te službe je zaščita finančnih interesov EU, boj proti utajam, korupciji in drugim pojavom, ki imajo lahko negativne finančne posledice. Notranje in zunanje preiskave izvaja popolnoma neodvisno in samostojno. Informacije, potrebne za izvedbo preiskav, dobiva od služb Evropske komisije, držav članic, drugih evropskih ustanov in medijev ter preko brezplačne telefonske linije. To sodelovanje z državami članicami in nudenje pomoči poteka preko sistema AFIS/CIS (Anti-Fraud/Custom Information System).

Obstajajo pa tudi precej bolj zapletene in drzne oblike utaje davkov. Ena od teh se zgodi, ko je neko blago v dveh državah članicah obdavčeno z različno visokima stopnjama DDV. Kupec kupi blago brez DDV ali po nižji stopnji DDV v drugi državi članici, zato bi moral kot vstopni DDV obračunati nižji znesek, vendar fiktivno prijavi nakup od domačega kupca z višjim zneskom DDV, ki ga fiktivnemu kupcu ne plača, a upošteva višji domači vstopni DDV oziroma zahteva vračilo tega DDV.

Še bolj zapletena je utaja, ko zavezanec nabavi blago z DDV in ga fiktivno proda v drugo državo članico brez DDV, saj velja oprostitev, ob tem pa zahteva vračilo DDV za nabave za izvoz. Ker pa blago v resnici proda na črno, je vračilo vstopnega DDV njegov protizakoniti zaslužek. Kontrolni podatki med državami članicami se ne ujemajo, zato je potrebno sprožiti preiskavo, ki pa je navadno dolgotrajna in tembolj zapletena, kolikor daljša je veriga udeleženih v utaji.

Najpomembnejša med davčnimi goljufijami je tako imenovana vrtiljačna goljufija. Ta navadno poteka na ozemlju dveh ali več držav članic: podjetje A iz države članice X proda blago podjetju B v državi članici Y. B obračuna DDV pri intrakomunitarni pridobitvi in ga odbije kot vstopni DDV. To blago podjetje B proda podjetju C v isti državi Y, v izdani fakturi obračuna DDV, ki ga nikoli ne odvede davčnemu organu. Podjetje C plača fakturo skupaj z DDV in uveljavlja pravico do odbitka vstopnega DDV. Goljufija se tako konča ali pa C proda blago nazaj v državo X. V tem primeru je država Y ogoljufana za znesek DDV, ki ga B uveljavlja kot vstopni DDV. Taka goljufija se ponavadi izpelje zelo hitro. Člen B, ki ga imenujemo tudi odsotni ali manjkajoči trgovec (angl. »missing trader«) izgine, preden uspe davčni organ ugotoviti, da gre za goljufijo, saj se četrtletna poročila oddajajo na tri mesece. V treh mesecih ima B dovolj možnosti, da neodkrito izpelje goljufijo. Neprijetne posledice lahko občuti udeleženec B, ki nič hudega sluteč kupuje od podjetja B in se ne zaveda, da je le-ta goljuf. Nekatere države v takih situacijah ne priznajo pravice do odbitka vstopnega DDV, prav tako je C soobtoženi v kazenskem postopku zoper B, če se goljufija odkrije pravočasno, ali pa je celo sam obtožen (Petauer, 2004, str. 19).

Možnost za uspešno utajo je tem večja kolikor več davčnih zavezancev z različnimi statusi (posrednik, hčerinsko podjetje itd.) v čimveč različnih državah je vpletenih in kolikor hitrejšo in bolj zapleteno pot ima fiktivno blago. Izkušnje kažejo, da se v tovrstnih umazanih poslih običajno združujejo po štirje utajevalci (DDV v Evropski uniji, 2000, str. 19-21).

Predlog za uspešnejši boj proti davčnim utajam in goljufijam je v izboljšanju mehanizmov preprečevanja odkrivanja tovrstnih goljufij ter v sistemskih spremembah pri DDV, ki bi take goljufije preprečile že na začetku. Med splošne ukrepe za izboljšanje mehanizmov preprečevanja goljufij šteje Uredba o administrativnem sodelovanju na področju DDV (1798/2003), ki je začela veljati s 1. januarjem 2004 in pomeni izboljšan pravni okvir na področju administrativnega sodelovanja z državami članicami Skupnosti. Med ukrepe sodi tudi program Fiscalis za obdobje 2003-2007. Ukvarja se z izobraževanjem davčnih uslužbencev držav Evropske unije in držav pristopnic, prirejanjem raznih seminarjev, izmenjavo davčnih uradnikov, zagotovitvijo pogojev za nemoteno delovanje obstoječih sistemov, izmenjavo informacij, med katerimi je tudi VIES, z večstranskimi kontrolami davčnih zavezancev in z izpopolnjevanjem znanja davčnih uradnikov (What is Fiscalis, 2004).

Predvidena je tudi izboljšava sistema VIES, ki že od leta 1993, ko je bil sistem uveden, ni bil deležen izboljšav in dograditev, kar onemogoča hitrejšo in učinkovitejšo izmenjavo informacij.

Med konkretne ukrepe za preprečevanje tovrstnih goljufij sodijo tudi ukrepi, ki onemogočijo identifikacijo davčnih utajevalcev, metode za odkrivanje in onemogočanje odsotnih trgovcev, oblikovanje posebnih enot za boj proti goljufijam v okviru davčnih uprav in sistem ukrepov za povrnitev utajenega davka preko nepriznavanja odbitka vstopnega DDV pri kupcih.

Med sistemske ukrepe, ki naj bi že na samem začetku onemogočili goljufije, štejemo predloge za odpravo obračuna DDV med pravnimi osebami v posamezni državi članici, dosledno obračunavanje DDV pri vseh ali samo nekaterih intrakomunitarnih transakcijah, ki so trenutno oproščene davka, in vezava do pravice odbitka vstopnega DDV na plačilo računa dobavitelju. Vendar pa ti predlogi prinašajo več negativnih kot pozitivnih učinkov, zato skoraj ni možnosti, da bi bili uveljavljeni (Petauer, 2004, str. 18).

5.5 KRITIKA TRENUTNEGA SISTEMA DAVKA NA DODANO VREDNOST V EVROPSKI UNIJI

Od 1. januarja 1993 veljavni sistem obdavčitve za intrakomunitarni promet blaga je v Evropi izzval kritiko organizacij, ki zastopajo interese gospodarstva. Bistvene pripombe se nanašajo na prehodni sistem obdavčevanja po načelu namembne države. Pri prehodnem sistemu gre za zasilno rešitev, ki omogoča odpravo mejnih prehodov znotraj Skupnosti in kontrol na mejnih prehodih, vendar ta sistem obdavčitve predstavlja nasprotje pojma notranjega trga po 14. členu Pravilnika o Evropski skupnosti (PES), zasnovanega na zamisli prostora brez notranjih meja. Prehodni sistem obdavčevanja povečuje administrativne obremenitve gospodarstva in uprave, zlasti pri oddajanju četrtletnih poročil o intrakomunitarnih dobavah in deloma tudi zaradi zapletenih pravil predhodnega sistema. Po drugi strani pa ni več bremen s čakanjem na mejnih prehodih ter prejšnjimi carinskimi formalnostmi (Wakounig, 2003, str. 1092-1106). Po drugem konceptu, ki teži k obdavčitvi po načelu porekla blaga, povzročajo največje težave neusklajene davčne stopnje. Dolgoročno gledano pa bi obdavčitev po poreklu blaga spremenila razporeditev davčnega dohodka v državah članicah. Tako bi države članice, ki večinoma izvažajo, povečale svoj davčni prihodek. Pretežno uvoznim državam znotraj Skupnosti pa bi se davčni prihodek zmanjšal (Škof, 2004, str. 119).

Druga pomanjkljivost se kaže v neusklajenosti davčnih sistemov držav članic. Vidno izstopa pravica do odbitka vstopnega DDV. Posebej bi bilo treba poenotiti način in vsebino dokazil, ki so potrebna za nastanek pravice do odbitka vstopnega DDV, kakor tudi opredeliti trenutek, ko se vstopni davek lahko odbije.

Nadalje obstajajo razhajanja v zvezi z razlago skupnega pravnega reda med državami članicami EU. Pojavljajo se težnje Komisije, da se aktivnosti na področju administracije, pobiranja in nadzora prenese v pristojnost Skupnosti. Težave povzročajo tu nepravne oprostitve z izkrivljanjem enotnega režima Skupnosti ter nekatere storitve javnega sektorja, ki niso obdavčene.

6 STATISTIKA BLAGOVNE MENJAVE MED DRŽAVAMI ČLANICAMI EVROPSKE UNIJE - INTRASTAT

Statistika zunanje trgovine je za vsako državo pomemben vir podatkov, ki ga potrebuje za svoje normalno delovanje. Hkrati pa je zunanjetrgovinska politika pomemben vir države, na podlagi katerega se ugotavlja gospodarska uspešnost ter pomemben vir pri načrtovanju gospodarske in denarne politike države. Da bi imeli na svetovni ravni primerljive podatke, je za zbiranje podatkov o blagovni menjavi določena metodologija v International Merchandise Trade Statistics Concepts and Definitions (Združeni narodi, 1998) in v evropski zakonodaji s področja statistike zunanje trgovine.

Statistika trgovine EU je določena z dvema novima konceptoma carinske unije in enotnega trga. Uvedba enotnega evropskega trga 1. januarja 1993 je omogočila svoboden pretok blaga med državami članicami EU brez mejnih kontrol, carinskih formalnosti in carinskih deklaracij (ECL). Od leta 1993 je treba jasno ločevati med sistemi zbiranja podatkov pri notranji in zunanji blagovni menjavi. Ti metodi opazovanja se imenujeta sistem Intrastat in sistem Extrastat. Prvi zbira podatke o fizičnem pretoku blaga med državami članicami EU, drugi pa pomeni statistiko blagovne menjave s tretjimi državami, ki kot vir podatkov še vedno uporabljajo po novem imenovano enotno upravno listino (EUL).

Področje Intrastata urejata:

1. **Uredba Sveta (EGS) št. 3330/91**, ki določa obvezo zbiranja podatkov za vse države članice EU, obvezo poročanja za podjetja, ki trgujejo znotraj EU, obvezo davčne uprave za zagotavljanje podatkov, potrebnih za izvajanje Intrastata, ter obvezne in neobvezne podatke.
2. **Uredba Komisije (ES) št. 1901/2000**. Slednja je izvedbeni predpis in določa podrobnosti in opredelitve sistema Intrastat. Ureja statistične prage in druge poenostavitve, definira vrednost blaga in vsebino drugih polj, definira subjekte, ki morajo poročati za Intrastat ter drugo.
3. **Zakon o državni statistiki**, kjer morajo po členu 35 pooblaščenim izvajalcem posredovati popolne podatke brezplačno, pravočasno in na predpisan način. Po členu 54 pa se z denarno kaznijo kaznuje poročevalske enote in odgovorno osebo poročevalske enote za prekršek, če ne posreduje popolnih in pravilnih zahtevanih podatkov pravočasno in na predpisan način oziroma če jih ne popravi v skladu z navodili.

Poleg omenjenih treh zakonodaj se področja statistike zunanje trgovine dotika tudi Zakon o carinski službi.

6.1 SPLOŠNO O INTRASTATU

6.1.1 *Kaj je Intrastat*

Kot omenjeno že zgoraj je Intrastat sistem za mesečno zajemanje statističnih podatkov o blagovni menjavi med državami članicami EU. V skladu s statistiko trgovanja v EU se prejem in odprema blaga beležita v vsaki državi članici. Statistika ne beleži blaga v prehodu, ki samo potuje čez posamezno državo članico, če se v tej državi ne skladišči. Tako se podatki o zunanji trgovini držav članic EU zbirajo iz dveh virov: o trgovini s tretjimi državami in tretjimi ozemlji iz carinskih deklaracij, o trgovini s članicami pa iz obrazcev Intrastat.

6.1.2 *Odgovornost za Intrastat*

V večini držav članic EU je za Intrastat odgovoren statistični urad, v nekaterih državah tudi sam davčni urad, ki zbira podatke skupaj z davčnimi podatki, v nekaterih državah pa je za Intrastat odgovorna narodna banka ali pa si delo delita statistični in davčni urad.

V Sloveniji si delo Intrastata delita Carinski urad Republike Slovenije (CURS) in Statistični urad Republike Slovenije (SURS). Del zahtevanih podatkov za izvajanje Intrastata pošilja Davčna uprava RS (DURS). SURS je odgovoren za načrtovanje, organizacijo, metodologijo, nadzor sistema, obdelovanje podatkov, pripravljanje statističnih poročil in za poročanje državnim organom in Eurostatu, to je t.i. Statistični urad Evropske unije. CURS pa je odgovoren za zajemanje podatkov od poročevalskih enot, kontrolo podatkov, izterjavo neporočanih podatkov, za delno vzdrževanje registra poročevalskih enot ter za odpravljanje morebitnih napak v poročanju. V okviru CURS podatke za Intrastat za vse poročevalske enote v Sloveniji zbira in obdeluje Carinski urad Nova Gorica. DURS je dolžan zagotavljati nekatere podatke informacijske narave, ki služijo za izvajanje Intrastata in kontrole podatkov. Ti podatki služijo za ugotavljanje, katere poročevalske enote so dolžne poročati za Intrastat (Mikuž, 2003, str. 47-57).

6.1.3 *Osnovne razlike med Intrastatom in Extrastatom*

Extrastat je statistika blagovne menjave med državo članico EU in državo nečlanico EU, Intrastat pa statistika blagovne menjave med državami članicami EU. Extrastat zajema podatke iz carinskih deklaracij in obsega vse blago, vse vrednosti in vse udeležence pri postopku blagovne menjave. Gre za popolni obseg podatkov. Medtem ko Intrastat kot vir podatkov uporablja statistični obrazec in gre za delni zajem podatkov. Vrednostni podatki, ki niso zajeti, se ocenijo. To so podatki o blagovni menjavi podjetij, ki ne presežejo meje vključitvenega praga.

Razlika med sistemoma izhaja tudi iz povezave z davčnimi podatki. Extrastat namreč praktično nima povezave z davčnimi podatki, saj se DDV pri uvozu obračuna in plača. Pri Intrastatu pa gre za povezavo z le-temi. V poštev za delovanje Intrastata pridejo davčni podatki iz obrazca za obračun DDV o skupni vrednosti nakupov in prodaj blaga v državah članicah EU ter

identifikacijska številka za DDV, pa tudi obrazec za VIES o skupni vrednosti nakupov in prodaj ločeno po partnerskih državah ter identifikacijska številka za DDV. Ti davčni podatki so pomembni zlasti za določitev poročevalskih enot v Intrastatu ter za oceno podatkov poročevalskih enot pod statističnim pragom in podatkov poročevalskih enot, ki ne poročajo. Pomembno vlogo igrajo tudi pri kontroli kakovosti Intrastatovih podatkov (Mikuž, 2003, str. 47-57).

6.1.4 Statistični pragi

Namen pragov je podjetjem olajšati in poceniti poročanje za potrebe Intrastata. Pragi zmanjšujejo število podjetij, ki morajo poročati in s tem razbremenjujejo manjša podjetja obveznosti poročanja. V Sloveniji se uporablja le vključitveni prag in posebni prag.

- *Vključitveni prag* je vrednost blagovne menjave za posamezen tok blaga, nad katero je podjetje zavezano za poročanje za Intrastat. Tok blaga pomeni smer blagovne menjave (odpreme ali prejemi). Ta vrednost vključitvenega praga za leto 2004 znaša 22.600.000 SIT.
- *Posebni prag* je vrednost blagovne menjave za posamezen tok blaga, nad katero je podjetje poleg obveznih podatkov dolžno poročati tudi podatke o pogojih dobave, vrsti prevoza in statistično vrednost. Za leto 2004 znaša posebni prag 678.600.000 SIT za prejeme in 1.583.500.000 SIT za odpreme blaga.
- *Poenostavitveni prag* je neobvezen in velja za poročanje o vrednosti in partnerski državi za deset najpomembnejših proizvodov; ostala menjava se uvrsti v namišljeno postavko glede na državo partnerico.
- *Transakcijski prag* velja za transakcije pod vrednostjo 100 EUR, ki se združujejo v namišljeno postavko glede na državo partnerico. Ta prag tudi ni v uporabi pri nas.

6.2 POROČANJE ZA INTRASTAT

Poročanje za Intrastat obsega odpremo blaga iz Slovenije v druge države članice EU in prejeme blaga v Slovenijo iz drugih držav članic EU. Za Intrastat se poročajo komercialne transakcije z blagom, namenjenim za rabo, potrošnjo, investicije ali preprodajo, ki vključuje prenos lastništva. Poročajo se gibanja blaga oz. fizični premiki blaga, ki je sposobno transporta iz ene države članice v drugo, to pomeni blago, ki se proda oziroma kupi, pošlje oziroma vrne v popravilo, oplemenitenje, predelavo ali dodelavo. Ne poroča se o prometu storitev, o blagu v tranzitu, o odpremah in prejemih blaga s posebne liste, ki jo določijo posebni organi EU in so navedeni v prilogi 13 (Navodila za poročevalske enote 2004, 2004, str. 5).

Poročevalska enota mora podatke poročati mesečno. Obdobje poročanja je koledarski mesec, v katerem je bila faktura izdana ali blago odpremljeno oziroma prejeto. Rok za dostavo podatkov za poročanje je od 1. do 15. dne v mesecu za predhodni mesec. Odgovornost za pravočasno oddajo podatkov nosi poročevalska enota. Poročanje za leto 2004 je prikazano v tabeli 3.

Tabela 3: Rokovnik za poročanje za leto 2004

Obdobje poročanja	Rok dostave podatkov
Maj 2004	15.06.2004
Junij 2004	15.07.2004
Julij 2004	13.08.2004
Avgust 2004	15.09.2004
September 2004	15.10.2004
Oktober 2004	15.11.2004
November 2004	15.12.2004
December 2004	14.01.2005

Vir: Navodila za poročevalske enote, 2004, str. 7.

V praksi se ravna tako, da se v primeru, ko je blago poslano v Francijo maja, račun pa šele junija, o pošiljki poroča v juniju. Enako velja v primeru, če je blago poslano v drugo državo v septembru in račun šele v decembru, se poroča v oktobru.

6.2.1 Poročanje za Intrastat

Poročanju za Intrastat so zavezane vse pravne in fizične osebe, ki sodelujejo v blagovni menjavi med članicami EU in ki so zavezane za obračunavanje DDV. Pravne in fizične osebe, ki niso zavezane za obračunavanje DDV, so poročanja za Intrastat oproščene. Tudi davčni predstavnik tujega podjetja v Sloveniji, ki je registriran v Davčnem registru Republike Slovenije in opravlja blagovno menjavo z drugimi državami članicami, je dolžan poročati za Intrastat. Nacionalni vključitveni prag določa, katera podjetja bodo poročala in katera ne. Poročanja so oproščena podjetja, katerih blagovna menjava v posamezni smeri v dvanajstmesečnem obdobju je manjša od vrednosti, določene z vključitvenim pragom ter tista, ki znotraj Skupnosti dobavljajo oziroma pridobivajo le storitve. Pri tej vrednosti vključitvenega praga izpade iz obveznosti poročanja v Sloveniji kar tri četrtine podjetij. Obveznost poročanja za Intrastat določa in preverja SURS vsaj enkrat letno, praviloma v začetku leta. Za leto 2004 je seznam poročevalskih enot urejen na podlagi zunanjetrgovinskih statističnih podatkov za leto 2003, upoštevana pa je bila statistična vrednost na enotni upravni listini. Od 1.1.2005 bo SURS obveznost poročanja določal na podlagi davčnih podatkov in podatkov o blagovni menjavi z državami članicami EU za predhodno leto. Podatke se bo črpalo iz obrazca DDV-O in sicer iz polja 16 za dobave blaga v EU in iz polja 26 za nakupe blaga v EU.

SURS je načeloma nosilec poročanja za Intrastat in je odgovoren za njegovo uspešno izvajanje. S CURS-om je sklenil dogovor o sodelovanju in medsebojni delitvi nalog na področju Intrastata.

Na podlagi dogovora je naloga SURS-a (Mikuž, 2003, str. 47-57):

- dopolnitev statistične zakonodaje s potrebno pravno podlago za Intrastat,
- opredelitev vsebine Intrastatovih obrazcev in ostale metodologije,
- analiza podatkov, potrebnih za uvedbo Intrastata in za oceno potrebnih virov,

- opredelitev vsebine in funkcij registra poročevalskih enot,
- priprava metodoloških navodil za izdelavo programske opreme,
- upravljanje registra v sodelovanju s CURS,
- priprava vseh informativnih gradiv za podjetja v vzorcu,
- morebitno izvajanje drugih informativnih akcij za podjetja (seminarjev) v sodelovanju s CURS,
- strokovna pomoč podjetjem pri izpolnjevanju obrazcev,
- sodelovanje na drugih področjih, ki zahtevajo poznavanje vsebine podatkov,
- spremljanje sprememb metodologije in zakonodaje ter priprava navodil za ustrezne spremembe vseh gradiv, drugih virov informacij in programske opreme,
- makrokontrola kakovosti podatkov, primerjave z davčnimi podatki, druge analize podatkov in na njihovi podlagi povratne informacije carini o kakovosti podatkov,
- ocene podatkov za neporočane podatke,
- združevanje notranjih (intra) in zunanjih (extra) podatkov ter pošiljanje podatkov Eurostatu.

Gospodarski subjekt je vključen v statistično raziskovanje Intrastat, če trguje z blagom z gospodarskimi subjekti v drugih državah članicah EU in če je skupna vrednost njegovih odprem blaga v državi članici EU ali prejemov blaga iz držav članic EU v letu 2003 presegla 22.600.000 SIT (vključitveni prag). Gospodarski subjekt je dolžan poročati samo za tok blaga, pri katerem je presegel vključitveni prag.

Poročevalska enota lahko prenese izvajanje poročanja delno ali v celoti na tretjo osebo ali deklaranta, še vedno pa je odgovorna za pravočasnost in točnost oddanih podatkov, saj mora deklarantu pravočasno posredovati vse potrebne podatke za poročilo.

Tabela 4: Pregled slovenskih podjetij, ki so v letu 2002 trgovala z EU

	Skupno število podjetij	Število podjetij, ki izvažajo in uvažajo	Število podjetij, ki samo izvažajo	Število podjetij, ki samo uvažajo	Skupno število podjetij, ki izvažajo	Skupno število podjetij, ki uvažajo
	1	2	3	4	5 (2+3)	6 (2+4)
A. Št. vseh podjetij	30.186	5.466	1.576	17.553	7.042	23.019
B. Št. PE za Intrastat	5.506	1.824	105	3.221	1.929	5.045
C. Delež (B/A) v %	18,24%	33,36%	6,66%	18,35%	27,39%	21,92%

Vir: Interno gradivo CURS, 2003.

V tabeli 4 so analizirani podatki o številu slovenskih podjetij, ki so v letu 2002 izvažala in uvažala v države EU. Od skupno 30.186 vseh podjetij v Sloveniji, bi jih bilo tedaj zavezanih za poročanje za Intrastat 5.506, to je 18,24 odstotka. Od tega bi jih za izvoz morale poročati 27,39

in za uvoz 21,92 odstotkov. Natančneje bi jih za uvoz in izvoz poročalo 33,36 odstotkov, samo za izvoz 6,66 in samo za uvoz 18,35 odstotkov podjetij.

Na podlagi poročila o opravljenem obsegu dela za Intrastat za oktober 2004, ki sem ga dobila pri Carinskem Uradu Nova Gorica (glej prilogo 16), lahko povzamem, da je od 5546 podjetij, ki je v oktobru zavezanih za poročanje za Intrastat, 95,52 odstotka poročalo v roku, 3,67 odstotka jih je poročalo po obvestilu, 0,4 odstotka jih je poročalo po opominu, 0,4 odstotka pa jih sploh ni poročalo. V številkah do septembra ni poročalo 22 podjetij, z enajstimi pa jim še ni uspelo vzpostaviti stika. Funkcijo poročanja poročevalskih enot je prevzelo 312 deklaratorov. Število poročevalskih enot se spreminja iz meseca v mesec. V oktobru je tako v poročanje vstopilo 10 novih, izstopilo pa 6 poročevalskih enot (Poročilo o opravljenem obsegu dela v mesecu oktobru leta 2004 na področju Intrastata, 2004).

6.2.2 Načini poročanja

V sistemu Intrastat je poročevalski enoti dovoljeno poročanje na tri načine: s sporočilnim sistemom oziroma elektronskim poročanjem z elektronskimi sporočili, s spletnim obrazcem ali s papirnim obrazcem. Podjetje, ki je že oddalo elektronski obrazec, pa nikakor ne sme naknadno poslati še papirni obrazec. Vsekakor je koristno, da poročevalska enota za določeno obdobje in za svojo evidenco in morebitno naknadno kontrolo podatkov ter morebitno ugotavljanje napak hrani svojo kopijo obrazca.

Poročanje na papirnih obrazcih

Poročevalska enota, ki želi poročati na papirnih obrazcih, obrazce na lastno zahtevo brezplačno prejme pri Carinskem uradu Nova Gorica. To zahtevo je treba obnoviti vsako leto v začetku leta. Po dogovoru lahko Carinski urad pošlje obrazec tudi tretji osebi - deklaratorju, ki poročanje izvaja v imenu poročevalske enote. Poročanje na papirnih obrazcih je prilagojeno izpolnjevanju s tiskalniki in primerno za optično branje. Sicer pa je ta način poročanja zamuden in zapleten. V državah članicah na papirju poroča precejšnje število podjetij. Priporoča se le podjetjem, ki imajo posamične transakcije, na primer nekaj nakupov in prodaj letno, in ki ne trgujejo redno z državami članicami (glej prilogo 15).

Poročanje preko spletnega obrazca

Poročanje preko spletne strani je dokaj preprosto za uporabo. Na voljo je program, ki uporabniku zelo olajša vnašanje podatkov. Vključitev v tako poročanje je zaradi varnosti omogočeno le tistim poslovnim enotam, ki si pridobijo digitalno potrdilo, ki ga izda pooblaščenca agencija. Poročanje prek spletnega obrazca je primerno za manjša in srednja podjetja in podjetnike, ki imajo intenzivne izmenjave z državami članicami in ne prevelikega števila artiklov.

Poročanje z elektronskim izmenjavanjem podatkov

Računalniška izmenjava podatkov⁵ (RIP) je način zajemanja podatkov, primeren za vse velikosti podjetij. Je izključno primerna oblika za srednja in velika podjetja. Uporablja se sporočilni sistem X.400. S programskimi orodji, ki jih podjetja razvijejo v svojih sistemih sama ali pa jih kupijo na trgu in prilagodijo svojim informacijskim sistemom, se samodejno zajemajo podatki iz računov in drugih komercialnih dokumentov, ki so že v sistemu. Pri oblikovanju računa se vnese nekaj dodatnih podatkov, ki bodo kasneje služili pri oblikovanju poročila za Intrastat. Na koncu meseca program samodejno zbere podatke iz računov in tvori poročilo Intrastat, ki se pošlje na ustrezen naslov. Program RIP na začetku zahteva nekoliko večji organizacijski in finančni poseg. Če proces pravilno zastavimo, se ta oblika poročanja lahko popolnoma avtomatizira in v podjetju ne zahteva posebnega truda (Mikuž, 2003, str. 47-57).

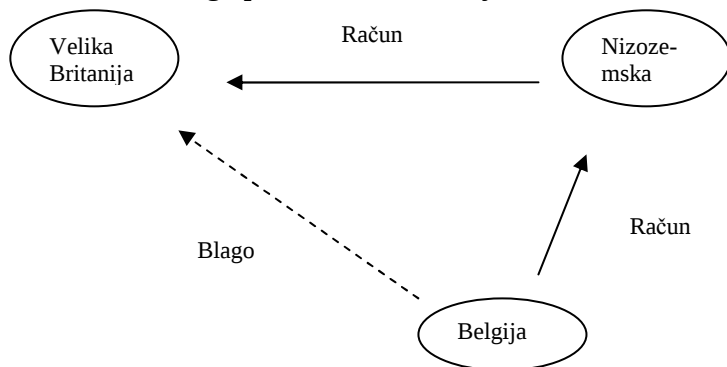
Če se spet oprem na analizo poročanja v prilogi 16 za mesec oktober 2004, se od 2.542 poročevalskih enot, ki poročajo same, elektronskega poročanja s programom X.400 poslužuje 18,10 odstotka le-teh, to je 460 podjetij. Preko spletnega obrazca poroča kar 46,62 odstotka poročevalskih enot, to je 1.185 podjetij, papirno obliko poročanja pa jih uporablja 35,29 odstotka, kar je 897 podjetij. Poročevalske enote, za katere poroča deklarati, se kar v 95,28 odstotkih poslužuje programa X.400 in le 4,72 odstotka spletni obrazec.

7 RAZLIKA MED POROČANJEM ZA VIES IN INTRASTAT

Že v poglavju o tristranskih poslih smo navedli primer poslovanja treh davčnih zavezancev z ID-številko iz različnih držav EU. Tokrat ne bo poudarek na davčnih poslih, pač pa na primerjavi med poročanjem za Intrastat in poročanjem za VIES. Pri Intrastatu gre namreč za določeno povezanost z davčnimi podatki. V povezavi z davčnimi podatki se srečujemo z različnim fizičnim tokom računa in blaga ne glede na komercialne transakcije, ki so se ob nakupu ali prodaji blaga izvršile, oziroma ne glede na to, kako potuje račun, zato davčni podatki niso popolnoma primerljivi s podatki za Intrastat. Najbolj nazorno prikazana pot blaga in računa je vidna na Sliki 3, ki prikazuje tristransko menjavo blaga med državami članicami EU. Tristranska menjava blaga zajema tiste transakcije blaga, v katerih aktivno sodelujejo vsaj trije gospodarski subjekti iz dveh ali treh različnih držav članic EU.

⁵ RIP- računalniško izmenjavanje podatkov, ang. EDI - electronic data interchange.

Slika 3: Pot blaga pri tristranski menjavi

Vir: Navodila za poročevalske enote, 2004.

Podjetje v Belgiji prodaja blago podjetju na Nizozemskem in mu izda račun. Nizozemsko podjetje prodaja blago in pošlje račun angleškemu podjetju. Blago potuje iz Belgije neposredno v Veliko Britanijo.

Z vidika poročanja za Intrastat belgijsko podjetje poroča svojim organom o prodaji angleškemu podjetju, angleško podjetje pa o nakupu od belgijskega podjetja. Z vidika VIES-a belgijsko podjetje poroča o prodaji nizozemskemu podjetju, nizozemsko podjetje pa o nakupu od belgijskega podjetja in o prodaji angleškemu podjetju. Angleško podjetje poroča o nakupu od nizozemskega podjetja.

Sicer pa davčni podatki služijo kot izhodiščni podatki o vključevanju posamezne poročevalske enote v poročanje za Intrastat ter pomemben vir za kontrolo in ocene podatkov pod vključitvenim pragom in neporočanih podatkov. Pomembna razlika med poročanjem za Intrastat in poročanjem davčnih podatkov je, da se pri Intrastatu vedno poroča o polni vrednosti blaga na meji (fakturna in statistična vrednost), pri davčnih podatkih pa se poroča le o obdavčljivem znesku.

SURS prejema od DURS-a na ravni podjetja le podatke iz obrazca DDV-O o skupni vrednosti prodaj in nakupov v/z EU. Pri preverjanju sme SURS oz. CURS preveriti velike razlike med davčnimi in Intrastatovimi podatki, vendar ne sme dajati povratnih informacij davčni upravi, saj se davčni podatki smejo uporabiti izključno v statistične namene. Prejema tudi podatke davčne uprave iz četrtnega poročila za VIES, po katerih lahko preverja blagovno menjavo po državah trgovinskih partnericah.

8 SKLEP

S pristopom Slovenije v Evropsko unijo 1. maja 2004 se je začela uporabljati novela Zakona o davku na dodano vrednost. Novela, s katero se spreminja in dopolnjuje ZDDV, bistveno ne spreminja obstoječih temeljnih opredelitev zakona, ampak dopolnjuje zakon z rešitvami, ki

urejajo obdavčevanje transakcij z blagom in storitvami med državami članicami Evropske unije. Podlaga za obdavčitev transakcij v okviru EU je smernica 91/680/EEC, ki se je začela uporabljati 1. januarja 1993, ko so bile med državami članicami odpravljene davčne meje. S to smernico je bila dopolnjena šesta smernica EU. Ne moremo pa reči, da je to dokončna verzija zakonodaje, saj se spremembe še kar pojavljajo.

Po vstopu Slovenije v EU so se stvari, povezane z mednarodno menjavo dodatno zapletle. Poleg novega izrazoslovja in postopkov obdavčevanja se je ozemlje, ki je bilo prej nam poznana tujina, razdelilo na ozemlje držav članic Evropske unije in ozemlje tretjih držav in tretjih ozemelj. Transakcije z državami članicami EU moramo tako po novem evidentirati posebej, na posebnih obrazcih, brez zaračunavanja stroškov carin. Pomembno je le, da si znamo narediti samoobdavčitev in na tako prejeto neobdavčeno fakturo obračunati izstopni in nato še vstopni davek na dodano vrednost in prejeti račun evidentirati v knjigi prejetih računov za pridobitve blaga iz Skupnosti. Na podlagi teh pridobitev, dobav in ustrezno obračunanega in plačanega DDV smo zavezani na tri mesece oddajati kvartalna poročila o obračunanem DDV za dobave in pridobitve slovenskemu davčnemu organu. Slovenska davčna uprava te podatke posreduje v skupni računalniški sistem EU za izmenjavanje podatkov o dobavah znotraj EU – center VIES.

Omenjeni sistem VIES je namenjen nadzoru nad plačevanjem davka na dodano vrednost. Pomemben je za davčne zavezance, saj jim omogoča preverjanje identifikacijskih števil za DDV kupcev v drugih državah članicah EU.

Eden izmed osnovnih makroekonomskih kazalnikov države so podatki o blagovni menjavi med državami članicami EU, ki ob ukinjenih carinskih formalnostih na mejah ter ob veliki prelomnici v zgodovini Slovenije še vedno brezhibno potekajo s pomočjo sistema Intrastat. Ta sistem zaenkrat ni povzročil posebnih preglavic podjetjem, ki so zavezana za poročanje, saj je bilo narejenega veliko, da bi sistem v praksi pravilno deloval. Organizirani so bili razni seminarji in izobraževanja za uporabnike, kjer so bili seznanjeni s spremembami v zvezi z zunanjetrgovinsko statistiko med državami članicami EU, tako da so se poročevalci lahko dovolj kvalificirali že pred samim začetkom uporabe.

LITERATURA

1. Beč Nevenka, Šircelj Andrej, Vraničar Mateja: Zakon o davku na dodano vrednost s komentarjem in podzakonskimi akti. Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1999. 863 str.
2. Bešlagič Jaša: Administrativno sodelovanje med davčnimi upravami članic EU na področju DDV. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2003. 37 str.
3. Coronna Marjana: Skupni trg in prost pretok blaga (1.del). Ljubljana : EvroPP, 27.2.2004, str. 21-39.
4. DDV v Evropski uniji. Denar, Ljubljana, 10(2000), 15, str. 19-21.
5. Dobava blaga zavezancu v EU. Denar, Ljubljana, 13(2003), 16, str. 5-7.
6. Država obdavčitve blaga. Denar, Ljubljana, 13(2003), 18, str. 16-18.
7. Gabrijelčič Igor: Spremembe v pravilniku o DDV. Finance, Ljubljana, 17. avgust 2004, str. 10.
8. Identifikacijska številka za DDV. Denar, Ljubljana, 13(2003), 16, str. 11-14.
9. Javornik Štefka: Slovenija v evropski carinski uniji. Mednarodno poslovno pravo, Ljubljana, 16(2004), 181, str. 3-8.
10. Jerman Saša: Revidiranje davka na dodano vrednost. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2001, str. 75.
11. Knjigovodstvo po 1. maju 2004. Denar, Ljubljana, 14(2004), 4, str. 6-10.
12. Končar Darko, Petauer Boštjan: Uvedba DDV, praktični primeri in vprašanja. Maribor : Založba Kapital, 1999. 128 str.
13. Maver Leonida, Zupančič Mojca, Dončič Nada: Davek na dodano vrednost, novosti, spremembe in dopolnitve ter sodna praksa. Lesce : Založba Oziris, 2003. 567 str.
14. Mikuž Stanislav: Intrastat - statistika blagovne menjave med državami članicami EU. IKS, Ljubljana, 30(2003), 10, str. 47-57.
15. Najpomembnejše posebnosti (izjeme) v ZDDV od 1.5.2004. Denar, Ljubljana, 13(2003), 17, str. 10-15.
16. Novi pojmi v zakonu o DDV. Denar, Ljubljana, 13(2003), 15, str. 5-8.
17. O novostih pri obračunavanju davka na dodano vrednost od 1. maja 2004 (gradivo za posvetovanja). Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, marec 2004. 52 str.
18. Ošljaj Biserka: Davek na dodano vrednost, kratko in jedrnato. Denar, Ljubljana, 14(2004), 7, str. 7-8.
19. Petauer Boštjan, Urbanija Tanja: DDV po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Lesce : Založba Legat, 2004. 823 str.
20. Petauer Boštjan: Z novimi spremembami zakona o DDV v boj proti goljufijam. Finance, Ljubljana, 19.10.2004, str. 18.
21. Pezdirnik Tanja: Pomen prevozne listine po 1. maju 2004. Davčno-finančna praksa, Ljubljana, 5(2004), 4, str. 2-3.
22. Prezelj Tamara: Obračun DDV po 1. maju 2004. Denar, Ljubljana, 14(2004), 5, str. 13-17.

23. Prezelj Tamara: Samoobdavčitev: odbitek vstopnega DDV. Denar, Ljubljana, 14(2004a), 11, str. 14-16.
24. Pridobitev blaga znotraj Skupnosti. Denar, Ljubljana, 13(2003), 16, str. 8-10.
25. Prusnik Matjaž, Zalokar Nuša: Evidence in obračun DDV. IKS, Ljubljana, 31(2004), 7, str. 28-77 .
26. Režek Erika: Uvoz blaga v postopek carinskega skladiščenja iz tretjih držav. Finance, Ljubljana, 1.4.2004, str. 17.
27. Slovenija v Evropski uniji. Denar, Ljubljana, 13(2003), 7, str. 12-14.
28. Stanovnik Tine: Javne finance. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2002. 237 str.
29. Svilar Branka: Vse o davku na dodano vrednost, praktični napotki, novosti, spremembe in podzakonski akti. Lesce : Založba Oziris, 2001. 647 str.
30. Šircelj Andrej: Predlog novele ZDDV: Obdavčitev dobav in pridobitev blaga v okviru EU. Pravna praksa, Ljubljana, 24.7.2003, str. 31-33.
31. Škof Bojan: Davek na dodano vrednost po novem – kako poslovati na notranjem trgu – 101 primer. Maribor : Davčni inštitut, 2004. 120 str.
32. Škofič Andreja: Kaj bo novega pri izdajanju računov po 1. maju 2004. Finance, Ljubljana, 12.3.2004, str. 17.
33. Zalokar Nuša: DDV - promet blaga in storitev z drugimi državami. IKS, Ljubljana, 31(2004), 7, str. 107-140.
34. Zalokar Nuša: Dokončni poračun odbitnega deleža vstopnega DDV za leto 2003. IKS, Ljubljana, 26(2004a), 8, str. 207-226.
35. Zalokar Nuša: Novosti pri obračunavanju DDV po 1. maju 2004. IKS, Ljubljana, 31(2004b), 7, str. 7-26.
36. Zalokar Nuša: Predstavitev predloga sprememb zakona o davku na dodano vrednost. IKS, Ljubljana, 30(2003), 7/8, str. 116-126.
37. Zupančič Alojz: Zaključevanje carinskih postopkov ob vstopu v EU. IKS, Ljubljana, 31(2004), 5, str. 88-95.
38. Wakounig Marian: Davki v EU: Kaj lahko pričakuje Slovenija po 1. maju 2004, posebej na področju DDV. Evropsko pravo, Ljubljana, 29(2003), 6/7, str. 1092-1106.

VIRI

1. Carinski zakon (Uradni list RS, št. 1/95).
2. Davčni obrazci in programi. [URL:<http://www.gov.si/durs/index.php?lg=sl&f=14,03.html>], 4.9.2004.
3. Interno gradivo Carinskega urada Nova Gorica. 2004.
4. Navodila za poročevalske enote 2004. Nova Gorica : Generalni Carinski urad RS, 17.8.2004.
5. Novosti pri obdavčitvi z davkom na dodano vrednost ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Davčni Bilten, Ljubljana, 4(2003), 8/9, str. 3-11.
6. Režek Erika: Podatki o katerih mora davčni zavezanec poročati v prilogi k obrazcu DDV-O. [URL: <http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=405>], 26.7.2004a.

7. Seznam zavezancev za DDV. [URL:<http://www.gov.si/durs/index.php?lg=sl&f=07.html>], 4.9.2004.
8. Treba je vedeti pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo. Davčni bilten, Ljubljana, 2004, št. 3, str. 15-16.
9. What is Fiscalis. [URL:http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/fiscalis/what_is_en.htm], 4.9.2004.
10. Zakon o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 89/98).
11. Zakon o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 114/04).

PRILOGE

PRILOGA 1: Knjiga izdanih računov	1
PRILOGA 2: Knjiga prejetih računov	2
PRILOGA 3: Knjiga prejetih računov za pridobitve blaga iz Skupnosti	3
PRILOGA 4: Knjiga izdanih računov za dobave blaga v Skupnost.....	4
PRILOGA 5: Posebna evidenca o vstopnem DDV pri uvozu blaga	5
PRILOGA 6: Obrazec PE-7.....	6
PRILOGA 7: Obrazec PE-17.....	7
PRILOGA 8: Obrazec DDV-O.....	8
PRILOGA 9: Priloga k obrazcu DDV-O	9
PRILOGA 10: Kvartalno poročilo.....	10
PRILOGA 11: Zahtevek za izdajo identifikacijske številke za DDV	11
PRILOGA 12: Izpolnjevanje kvartalnega poročila	13
PRILOGA 13: Blago, ki se ne vključuje v Intrastat	15
PRILOGA 14: Struktura identifikacijskih številčk za DDV v državah članicah EU	17
PRILOGA 15: Obrazec Intrastat za odpreme in prejeme blaga	18
PRILOGA 16: Poročilo o opravljenem obsegu dela v mesecu oktobru leta 2004 na področju Intrastata	20

PRILOGA XVI: Obrazec I-RAČ

(Firmen/are in parentheses)

(Sedež, prodavalniše kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(Identificatiecijfer Ierviken na DDV)

KNJIGA IZDANIH RAČUNOV

[illegible]

obrazec I-PAČ

Priloga 2: KNJIGA PREJETIH RAČUNOV

PRILOGA XVIII: Obrazec P-RAČ

(Formal time in print etc.)

(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(Identifikace jela ševinka za DDV)

KNJIGA PREJETIH RAČUNOV

[illegible]

obrazec P-RAČ

PRILOGA XIX: Obrazec P-RAČ-P

(Identifikacijska številka za DDV)

KNJIGA PREJETIH RAČUNOV ZA PRIDOBITVE BLAGA ZNOTRAJ SKUPNOSTI[illegible]

obrazec P-RAČ-P

PRILOGA XVII: Obrazec I-RAČ-D

(Firma/ime in priimek)
(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)
(identifikacijska številka za DDV)

KNJIGA IZDANIH RAČUNOV ZA DOBAVE BLAGA ZNOTRAJ SKUPNOSTI IN ZA PROMET BLAGA V DRUGIH DRŽAVAH ČLANICAH

[illegible]

obrazec I-RAČ-D

Priloga 5: POSEBNA EVIDENCA O VSTOPNEM DDV PRI UVOZU BLAGA

PRILOGA XX: Obrazec E-UVOZ

(Firma/ime in priimek)

(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(identifikacijska številka za DDV)

POSEBNA EVIDENCA O VSTOPNEM DDV PRI UVOZU BLAGA

Zap. št.	Datum		Carinski postopek	LISTINA			Skupni znesek vstopnega DDV, ki se sme odbiti	Znesek vstopnega DDV, ki se ne sme odbiti	Znesek vstopnega DDV, ki se sme odbiti	
	Knjiženja listine	Prejema listine		Številka	Datum	Davčna osnovna pri uvozu blaga			8,5 %	20%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
										12
				SKUPAJ						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
										12

obrazec E-UVOZ

Priloga 6: OBRAZEC PE-7

PRILOGA XXI: Obrazec PE-7

(Firma/ime in priimek)

(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(identifikacijska številka za DDV)

POSEBNA EVIDENCA BLAGA IZ DRUGEGA ODSTAVKA 56.A ČLENA ZDDV

Zap. št.	Datum knjiženja	Listina					Namembna država	Datum odpošiljanja	Datum prejema ali prodaje blaga	Nevrnjeno blago	
		Številka	Datum	Vrednost blaga v SIT	Količina blaga	Opis blaga				Količina blaga	Opis blaga
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13

Priloga 7: OBRAZEC PE-17

PRILOGA XXII: Obrazec PE-17

(Firma/tisec in priimek)

(Sedež, prebivališče: kraj, ulica in hišna številka, poštna številka)

(Identifikacijska številka za DDV)

POSEBNA EVIDENCA BLAGA IZ TRETJEGA ODSTAVKA 56.A ČLENA ZDDV

Zap. št.	Datum knjiženja	Lietina				Vrsta prometa	Naročnik			Datum prejema	Datum vračila ali nakupa blaga	Nevrjeno blago	
		Številka	Datum	Vrednost blaga v SIT	Količina blaga		Opis blaga	Firma/ime ter sedež	Identifikacijska številka za DDV			Količina blaga	Opis blaga
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
										</			

Priloga 8: OBRAZEC DDV-O

PRILOGA VI: Obrazec DDV-O

Obrazec DDV-0

za obračun davka na dodano vrednost za obdobje: _____

Firma / Ime in priimek

01 Identifikacijska številka za DDV

Sedež / Stalno prebivališče

02 Identifikacijska številka za DDV

zastopnika

V SIT (brez stotinov)

I. Vrednosti so brez DDV

Obdavčen promet	11		Obdavčene nabave	21	
Izvoz blaga	12		Uvoz	22	
Oproščen in drug promet s pravico do odbitka vstop. DDV	13		Oproščene nabave in pridobitve	23	
Oproščen promet brez pravice do odbitka vstop. DDV	14		Nabavna vrednost nepremičnin	24	
Promet po 5., 6. in 9. členu ZDDV	15		Nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev	25	
Dobave blaga znotraj Skupnosti	16		Pridobitve blaga znotraj Skupnosti	26	
Promet v drugih državah članicah	17		Tristranske pridobitve blaga znotraj Skupnosti	27	

II. Obračunani DDV

Vstopni DDV

Od dobav blaga in storitev in od pridobitev blaga znotraj Skupnosti		Od nabav blaga in storitev in od pridobitev blaga znotraj Skupnosti	
zavezanecem za DDV 8,5%	31	v Sloveniji 8,5%	41
zavezanecem za DDV 20%	32	v Sloveniji 20%	42
končnim potrošnikom 8,5%	33	pri uvozu 8,5%	43
končnim potrošnikom 20%	34	pri uvozu 20%	44
Prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV	35	Pavšalno nadomestilo 4%	45
Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 8,5%	36	Prejemniki blaga in storitev kot plačniki DDV	46
Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 20%	37	Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 8,5%	47
		Od pridobitev blaga znotraj Skupnosti 20%	48
obveznost DDV za davčno obdobje	51	presežek DDV v davčnem obdobju	52
		prenos iz preteklega obdobja	61
plačilo DDV	71	vračilo DDV	72

Izračunavam odbitni delež
(obvezno obkrožiti)

04

NI

DA

Zahtevam vračilo
(obvezno obkrožiti)

03

N

1

Potrjujem resničnost navedenih podatkov.

V/Na

Podpis _____

Datum

Ime in Priimek

obrazec DDV-O

Priloga 10: KVARTALNO POROČILO

PRILOGA VIII: Obrazec KP-O

KVARTALNO POROČILO

Zbirno poročilo za dobave blaga v druge države članice

za obdobje poročanja od - do: _____ Leto: _____ Kvartal: 1 2 3 4 [1]
(obvezno obkrožiti)

Identifikacijska številka za DDV: [10] _____

Naziv : [11] _____

Naslov : [12] _____

A. Podatki o dobavah za tekoče obdobje:

Identifikacijska številka kupca (prejemnika oz. pridobitelja)		Skupna vrednost dobave v SIT [23]	Skupna vrednost tristranskih dobav v SIT [24]
Koda države [21]	Številka za DDV (brez kode države) [22]		
Skupna vrednost vseh dobav (kontrolni podatek)		[25]	[26]

B. Popravki podatkov za pretekla obdobja:

Obdobje leto kvartal [30]	Identifikacijska številka kupca (prejemnika oz. pridobitelja)		Nova vrednost dobave v SIT [33]	Nova vrednost tristranskih dobav v SIT [34]
	Koda države [31]	Številka za DDV (brez kode države) [32]		

Odgovorna oseba	[13]
Kontaktna oseba	[14]
Telefonska številka	[15]

Potrujem resničnost navedenih podatkov [16]

Datum: [2] _____

Podpis: [4] _____

Stran od strani
□ / □ [3]

obrazec KP-O

Priloga 11: ZAHTEVEK ZA IZDAJO IDENTIFIKACIJSKE ŠTEVILKE ZA DDV

PRILOGA XXIII: Obrazec DDV-P2

datum	
vpisa	izbrisa

OBRAZEC DDV-P2**IZPOLNI DAVČNI URAD****ZAHTEVK ZA IZDAJO IDENTIFIKACIJSKE ŠTEVILKE ZA DDV**

I. Splošni podatki

[illegible]

datum	
vpisa	izbrisa

OBRAZEC DDV-P3

IZPOLNI DAVČNI URAD

ZAHTEVEK ZA IZDAJO IDENTIFIKACIJSKE ŠTEVILKE ZA DDV**I. Splošni podatki**

01	DDV identifikacijska številka matičnega podjetja	
01a	davčna številka v Sloveniji	
02	firma matičnega podjetja	
03	sedež matičnega podjetja	
04	ime podružnice	
05	naslov podružnice	
06	telefonske številke, fax, elektronski naslov	
07	številke računov pri bankah in hranilnicah	
08	ime, priimek odgovorne osebe	
09	ime, priimek kontaktne osebe	

II. Dejavnost

10	šifra in naziv dejavnosti, ki jo opravlja v Sloveniji	
11	predvideno trajanje opravljanja dejavnosti v Sloveniji	

III. Podatki o davčnem zastopniku*

12	ime oz. firma davčnega zastopnika	
13	Identifikacijska številka za DDV davčnega zastopnika	
14	sedež oz. stalno prebivališče davčnega zastopnika	
15	obdobje trajanja pooblastila o zastopanju (dokazilo o zastopanju je v prilogi)	
16	ime, priimek odgovorne osebe	
17	ime, priimek kontaktne osebe	

* izpolni tuja oseba, ki opravlja promet blaga oziroma storitev v Sloveniji in imenuje davčnega zastopnika

IV. Drugi podatki

18	Prostovoljna vključitev po četrtem odstavku 15.a člena ZDDV	označi
19	Dokazila iz 4. odstavka 181. člena pravilnika so predložena.	

S podpisom potrjujem resničnost podatkov.

Podpis davčnega zavezanca

V _____, dne _____

M.P.

Priloga 12: IZPOLNJEVANJE KVARTALNEGA POROČILA

V obrazec KP-O se vpišejo:

POLJE A – podatki o dobavah blaga in tristranskih dobav blaga znotraj Skupnosti:

- Pod oznako 21 se vpiše koda države, v kateri je davčni zavezanec – prejemnik blaga, prejemnik ali pridobitelj blaga v tristranskem poslu, identificiran za namene DDV. Kode države so (glej prilogo 14)
- Pod oznako 22 se vpiše ID-številka prejemnika blaga, brez kode države; v tristranskem poslu pa ID-številka za DDV prejemnika ali pridobitelja blaga, brez kode države.
- Pod oznako 23 se vpiše skupna vrednost dobav blaga znotraj Skupnosti v tolarjih po posameznih davčnih zavezancih – prejemnikih blaga oziroma pridobiteljih blaga v tristranskih poslih (izpolni prvi v verigi) v obdobju poročanja. Podatki se zajemajo iz stolpca 7 obrazca I-RAČ-D v skupni vrednosti za posamezno ID-številko davčnega zavezanca.
- Pod oznako 24 se vpiše skupna vrednost tristranskih dobav blaga znotraj Skupnosti v tolarjih po posameznem prejemniku blaga v tristranskem poslu (izpolni drugi v verigi) v obdobju poročanja. Podatki se zajemajo iz stolpca 9 obrazca I-RAČ-D v skupni vrednosti za posamezno ID-številko prejemnika blaga v tristranskem poslu.
- K oznaki 25 se vpiše seštevek skupne vrednosti dobav blaga znotraj Skupnosti v tolarjih, ki je enaka seštevku vrednosti iz stolpca 7 obrazca I-RAČ-D za obdobje poročanja.
- K oznaki 26 se vpiše seštevek skupnih vrednosti tristranskih dobav blaga znotraj Skupnosti v tolarjih, ki je enaka seštevku vrednosti iz stolpca 9 obrazca I-RAČ-D za obdobje poročanja.

Polje B – popravki podatkov za pretekla obdobja poročanja:

1. Če se popravlja le vrednost dobave (skupna vrednost pod oznako 23 in 24), ID-številka za DDV pa se ne spremeni, se vpiše:

- V prvo vrstico:
- Pod oznako 30 obdobje poročanja, na katero se nanaša popravek, pri čemer se navedeta leto in koledarsko trimesečje, na kateri se popravek nanaša (npr. 2004-2 za drugo koledarsko trimesečje leta 2004),
- Pod oznako 31 koda države, v kateri je prejemnik blaga, prejemnik ali pridobitelj blaga v tristranskem poslu, identificiran za namene DDV,
- Pod oznako 32 veljavna identifikacijska številka za DDV prejemnika blaga, prejemnika ali pridobitelja blaga v tristranskem poslu – brez kode države pod oznako 31,
- Pod oznako 33 popravljena nova vrednost oznake 23 iz preteklega obdobja poročanja,
- Pod oznako 34 pa popravljena nova vrednost oznake 24 iz preteklega obdobja poročanja.

2. Če se popravljata koda države in (ali) ID-številka za DDV prejemnika ali pridobitelja, vrednost zapisa pa se ne spremeni, se vpiše

- V prvo (stornacijsko) vrstico
- Pod oznako 30 obdobje poročanja, na katero se nanaša popravek, pri čemer se navedeta leto in koledarsko trimesečje, na kateri se popravek nanaša (npr. 2004-2 za drugo koledarsko trimesečje leta 2004),
- Pod oznako 31 koda države, ki je bila vpisana v zapisu, ki se popravlja,

- Pod oznako 32 ID-številk davčnega zavezanca, ki je bila vpisana v zapisu, ki se popravlja, brez kode države pod oznako 31,
- Pod oznako 33 vrednost nič,
- Pod oznako 34 vrednost nič.
- V drugo popravljeno vrstico pa
 - Pod oznako 30 obdobje poročanja, na katero se nanaša popravek, pri čemer se navedeta leto in koledarsko trimesečje, na kateri se popravek nanaša (npr. 2004-2 za drugo koledarsko trimesečje leta 2004),
 - Pod oznako 31 pravilna koda države zapisa, ki se popravlja,
 - Pod oznako 32 pravilna ID-številk davčnega zavezanca za zapis, ki se popravlja, brez kode države pod oznako 31,
 - Pod oznako 33 vrednost oznake 23 iz preteklega obdobja poročanja in
 - Pod oznako 34 vrednost oznake 24 iz preteklega obdobja poročanja.

Polje B – popravki podatkov za pretekla obdobja poročanja:

Popravki podatkov za pretekla obdobja poročanja se izpolnjujejo v poljih od 30 do 34, in sicer

1. če je vrednost dobave iz preteklega obdobja poročanja (polje 23 in 24 kvartalnega poročila) napačna, ker dobave sploh ni bilo, se namesto te napačne vrednosti v polje 33 ali 34 zapiše vrednost nič (0);

2. če se vrednost dobave iz preteklega obdobja poročanja (polje 23 in 24 kvartalnega poročila) popravlja, ID-številk za DDV pa se ne spremeni, se napačna vrednost popravi tako, da se v polje 33 ali 34 zapiše skupna nova (pravilna) vrednost dobave.

3. v primeru popravka kode države in ID-številk za DDV prejemnika ali pridobitelja, je treba vključiti tudi predhodna zapisa, navedena pod 1 in 2, četudi se vrednosti ne spremenijo; tako se najprej vpiše napačni zapis kode države oziroma ID-številk, v polje 33 in 34 pa se zapiše vrednost nič (0), hkrati pa se v naslednjo vrstico vnese zapis s pravilnimi podatki;

- Polje 30: obdobje poročanja, na katerega se nanaša popravek, pri čemer se navede leto in koledarsko trimesečje, na katerega se popravek nanaša (npr. 2004-2; leto 2004 drugo koledarsko trimesečje);
- Polje 31: koda države, v kateri je prejemnik blaga identificiran za DDV; v tristranskem poslu pa koda države, v kateri je prejemnika ali pridobitelj blaga identificiran za DDV;
- Polje 32: ID-številk za DDV prejemnika blaga, brez kode države; v tristranskem poslu pa ID-številk za DDV prejemnika ali pridobitelja blaga, brez kode države;
- Polje 33: vrednost nič ali nova (skupna) vrednost dobave blaga znotraj Skupnosti v tolarjih po posameznem prejemniku blaga; v tristranskem poslu pa vrednost nič ali nova (skupna) vrednost dobave blaga znotraj Skupnosti v tolarjih po posameznem pridobitelju blaga v obdobju poročanja.
- Polje 34: vrednost nič ali nova (skupna) vrednost tristranskih dobav blaga znotraj Skupnosti v tolarjih po posameznem prejemniku blaga v tristranskem poslu.

Priloga 13: BLAGO, KI SE NE VKLJUČUJE V INTRASTAT

- a) *Plačilna sredstva, ki so zakonita plačilna sredstva, in vrednostni papirji;*
- b) *Monetarno zlato;*
- c) *Nujna pomoč za področja elementarnih nesreč;*
- d) *Zaradi namenske uporabe, ki je diplomatske ali podobne narave:*
 - 1. blago, ki je predmet diplomatske, konzularne ali podobne imunitete;
 - 2. darila voditelju države ali članom vlade ali parlamenta;
 - 3. izdelki, ki so v obtoku v okviru administrativne vzajemne pomoči;
- e) *Pod pogojem, da je blagovna menjava začasna:*
 - 1. blago namenjeno za sejme in razstave;
 - 2. gledališka scenska oprema;
 - 3. vrtiljaki in druge sejemske atrakcije;
 - 4. profesionalna oprema v smislu Mednarodne konvencije z dne 8. junija 1968;
 - 5. kinematografski filmi;
 - 6. aparati in oprema za eksperimentalne namene;
 - 7. živali za razstave, reje, tekmovanja itd.;
 - 8. komercialni vzorci;
 - 9. prometna sredstva, zabojniki in oprema v zvezi s transportom;
 - 10. blago za popravilo prometnih sredstev, zabojniki in sorodna transportna oprema ter deli, zamenjani med popravili;
 - 11. pakiranje;
 - 12. blago v najemu;
 - 13. obrati in oprema za civilna gradbišča;
 - 14. blago namenjeno preiskavi, analizi ali preizkusu;
- f) *Pod pogojem, da niso predmet trgovinskega posla:*
 - 1. odlikovanja častna priznanja in nagrade, spominske značke in medalje;
 - 2. potovalna oprema, zaloge živil in drugi izdelki, vključno s športno opremo, namenjeni za osebno rabo ali porabo, ki spremljajo, potujejo pred ali za potnikom;
 - 3. poročna oprema, predmeti, ki so udeleženi pri selitvah, ali dediščine;
 - 4. krste, pogrebne žare, okrasni pogrebni izdelki ter izdelki za vzdrževanje grobov in nagrobnih spomenikov;
 - 5. tiskan reklamni material, navodila za uporabo, ceniki in drugi reklamni izdelki;
 - 6. blago, ki je postalo neuporabno ali ki se ga ne more uporabiti v industrijske namene;
 - 7. balast;
 - 8. poštne znamke;
 - 9. farmacevtski izdelki, ki se uporabljajo pri mednarodnih športnih dogodkih;
- g) *Proizvodi, ki se uporabljajo kot del izjemnih splošnih ukrepov za varovanje oseb ali okolja;*
- h) *Blago, ki je predmet nekomercialnega prometa med osebami, ki bivajo v obmejnih pasovih držav članic (obmejni promet); proizvodi, ki jih kmetijski proizvajalci pridobijo na posestih, ki so locirana izven, vendar zraven statističnega ozemlja, v katerem imajo svojo glavno dejavnost;*
- i) *Blago, ki zapušča dano statistično ozemlje, da bi se vrnilo po prehodu čez tuje ozemlje, neposredno ali pa s postanki, ki so povezani s prevozom;*
- j) *Blago, odpremljeno nacionalnim oboroženim silam, nameščenim zunaj statističnega ozemlja, kot tudi blago, prejeta iz druge države članice, ki so ga nacionalne oborožene sile poslale zunaj statističnega*

ozemlja, kot tudi blago, ki so ga na statističnem ozemlju države članice pridobile ali odložile oborožene sile druge države članice, ki so tam nameščene;

k) Blago, ki se uporablja kot nosilec informacij kot so diskete, računalniški trakovi, filmi, načrti, audio in video trakovi, CD-ROMI, ki se tržijo z namenom zagotavljanja informacij, če so razviti po naročilu za posebno stranko ali če niso predmet trgovinskega posla, kot tudi blago, ki dopolnjuje predhodno pošiljko, npr. posodobitev le-te, in za katero se prejemniku ne izda fakture;

l) Sredstva za lansiranje satelitov

- ob odpremi in prejemu do izstrelitve v vesolje,
- v času izstrelitve v vesolje.

Priloga 14: STRUKTURA ID-ŠTEVILK ZA DDV V DRŽAVAH ČLANICAH EU

PRILOGA IX: Struktura identifikacijskih števil za DDV v državah članicah, vključno z njihovimi kodami

Naziv države	Struktura identifikacijske številke za DDV		Oblika številke za DDV (brez kode države)
	koda države	številka za DDV (brez kode države)	
Belgija	BE	999.999.999	3 skupine 3 števil
Danska	DK	99 99 99 99	4 skupine 2 števil
Nemčija	DE	999999999	1 skupina 9 števil
Grčija	EL	999999999	1 skupina 9 števil
Španija	ES	X9999999X ¹	1 skupina 9 znakov
Francija	FR	XX 99999999	1 skupina 2 znakov; 1 skupina 9 števil
Irska	IE	9S99999L	1 skupina 8 znakov
Italija	IT	99999999999	1 skupina 11 števil
Luksemburg	LU	99999999	1 skupina 8 števil
Nizozemska	NL	999999999B99 ²	1 skupina 12 znakov
Avstrija	AT	U99999999 ³	1 skupina 9 znakov
Portugalska	PT	999999999	1 skupina 9 števil
Švedska	SE	999999999999	1 skupina 12 števil
Finska	FI	99999999	1 skupina 8 števil
Velika Britanija	GB	999 9999 99 999 9999 99 999 ⁴ GD999 ⁵ HA999 ⁶	1 skupina 3 števil, 1 skupina 4 števil in 1 skupina 2 števil; ali 1 skupina 3 števil, 1 skupina 4 števil, 1 skupina 2 števil in 1 skupina 3 števil; ali 1 skupina 5 znakov
Ciper	CY	99999999L	1 skupina 9 znakov
Češka	CZ	99999999 999999999 9999999999	1 skupina 8 števil, ali 1 skupina 9 števil; ali 1 skupina 10 števil
Estonija	EE	999999999	1 skupina 9 števil
Latvija	LV	99999999999	1 skupina 11 števil
Litva	LT	999999999 999999999999	1 skupina 9 števil; ali 1 skupina 12 števil
Madžarska	HU	99999999	1 skupina 8 števil
Malta	MT	99999999	1 skupina 8 števil
Poljska	PL	999-99-99-999 999-999-99-99 9999999999	1 skupina 3 števil, ki ji sledita 2 skupini 2 števil in 1 skupina 3 števil; ali 1 skupina 3 števil, ki ji sledi 1 skupina 3 števil, ki ji sledita 2 skupini 2 števil; ali 1 skupina 10 števil
Slovenija	SI	99999999	1 skupina 8 števil
Slovaška	SK	999999999 9999999999	1 skupina 9 števil ali 1 skupina 10 števil

Opombe:

9 – številka

X – črka ali številka

S – črka; številka; »+« ali »*«

L – črka

¹ Prvi in zadnji znak je lahko črka ali številka; oba znaka ne moreta biti številki.

² Na 10. mestu, ki sledi prefiksu je vedno črka »B«.

³ Na 1. mestu, ki sledi prefiksu je vedno črka »U«.

⁴ Identificira trgovce glede na stroko.

⁵ Identificira organe vlade.

⁶ Identificira zdravstvene oblasti.

Priloga 15: OBRAZEC INTRASTAT ZA ODPREME IN PREJEME BLAGA

EVROPSKA SKUPNOST		OBRAZEC N		Odpreme X			
1 Poročevalska enota D.Š.		orig. enota		2 Obdobje		3 Skup. št. po	
4 Treća oseba-deklarant D.Š.		orig. enota		5		21 Vloga dokumenta	
6 Opis blaga				7 Št. po	8 Drž. nam. / Reg. por.	9 Pog. dobave	10 VP
				a	b		
				13 Šifra blaga		14 Drž. por.	15 Stat. postopek
				16 Neto masa (v kg)		17 Količina v dodatni m. enoti	
				18 Fakturna vrednost		19 Statistična vrednost	
6 Opis blaga				7 Št. po	8 Drž. nam. / Reg. por.	9 Pog. dobave	10 VP
				a	b		
				13 Šifra blaga		14 Drž. por.	15 Stat. postopek
				16 Neto masa (v kg)		17 Količina v dodatni m. enoti	
				18 Fakturna vrednost		19 Statistična vrednost	
6 Opis blaga				7 Št. po	8 Drž. nam. / Reg. por.	9 Pog. dobave	10 VP
				a	b		
				13 Šifra blaga		14 Drž. por.	15 Stat. postopek
				16 Neto masa (v kg)		17 Količina v dodatni m. enoti	
				18 Fakturna vrednost		19 Statistična vrednost	
6 Opis blaga				7 Št. po	8 Drž. nam. / Reg. por.	9 Pog. dobave	10 VP
				a	b		
				13 Šifra blaga		14 Drž. por.	15 Stat. postopek
				16 Neto masa (v kg)		17 Količina v dodatni m. enoti	
				18 Fakturna vrednost		19 Statistična vrednost	
Pojasnila: Polje 3: Skupno število postavk 7: Zaporedna številka postavke 8a: Država namena Polje 9: Pogoji dobave 10: Vrsta posla 11: Vrsta transporta				20 Kraj/datum/podpis odgovorne osebe			

EVROPSKA SKUPNOST OBRAZEC N

1 Poročevalska enota D.Š. orig. enota

Prejemi X

2 Obdobje

3 Skup. št. po

21 Vloga dokumenta

4 Treća oseba-deklarant D.Š.

orig. enota

5

6 Opis blaga

7 Št. po

8 Drž. poš. / Reg. nam.

9 Pog. dobave

10 VP

11 T

12 Pristanišče

a

b

13 Šifra blaga

14 Drž. por.

15 Stat. postopek

16 Neto masa (v kg)

17 Količina v dodatni m. enoti

18 Fakturna vrednost

19 Statistična vrednost

6 Opis blaga

7 Št. po

8 Drž. poš. / Reg. nam.

9 Pog. dobave

10 VP

11 T

12 Pristanišče

a

b

13 Šifra blaga

14 Drž. por.

15 Stat. postopek

16 Neto masa (v kg)

17 Količina v dodatni m. enoti

18 Fakturna vrednost

19 Statistična vrednost

6 Opis blaga

7 Št. po

8 Drž. poš. / Reg. nam.

9 Pog. dobave

10 VP

11 T

12 Pristanišče

a

b

13 Šifra blaga

14 Drž. por.

15 Stat. postopek

16 Neto masa (v kg)

17 Količina v dodatni m. enoti

18 Fakturna vrednost

19 Statistična vrednost

6 Opis blaga

7 Št. po

8 Drž. poš. / Reg. nam.

9 Pog. dobave

10 VP

11 T

12 Pristanišče

a

b

13 Šifra blaga

14 Drž. por.

15 Stat. postopek

16 Neto masa (v kg)

17 Količina v dodatni m. enoti

18 Fakturna vrednost

19 Statistična vrednost

Pojasnila:

Pole 3: Skupno število postavk
 7: Zaporedna številka postavke
 8a: Država, ki je blago poslala
 9: Pogoji dobave

Pole 10: Vrsta posla
 11: Vrsta transporta
 14: Država porekla

20 Kraj datuma/podpis odgovorne osebe

Priloga 16: POROČILO O POROČANJU ZA INTRASTAT ZA OKTOBER 2004

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
CARINSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

CARINSKI URAD NOVA GORICA
O d d e l e k z a i n t r a s t a t

5290 Šempeter pri Gorici, Mednarodni prehod 2 b, Vrtojba
tel.: 05/297 67 00, faks: 05/297 68 20

Številka: 013/82-01/2004/8006-001
Datum: 5.11.2004

CARINSKI URAD NOVA GORICA
DIREKTOR

POROČILO o opravljenem obsegu dela v mesecu OKTOBRU leta 2004 na področju Intrastata

I. POROČEVALSKE ENOTE IN DEKLARANTI

1. Poročevalske enote in deklaranti v PM

(Igor Uršič, Aleš Kovačič)

vsebina	število
PE pod posebnim pragom	4878
PE nad posebnim pragom	568
PE skupaj	5446
Deklaranti	312

4. Novi zavezanci / izbris zavezancev v PM

(Barbara Mavrič)

vsebina	število
novo vključene PE	10
izbrisane PE	6

II. POROČANJE

1. Pregled poročanja

(Aleš Kovačič)

vsebina	število	odstotek
PE, ki so poročale do roka	5202	95,52%
PE, ki so poročale po obvestilu	200	3,67%
PE, ki so poročale po opominu	22	0,40%
PE, ki niso poročale do konca PM	22	0,40%

KOMENTAR:

Rok poročanja 15 v mesecu plus 3 dni zaradi papirnatih obrazcev, ki so poslani po pošti.
Število podjetji, ki ne poročajo do roka ostaja enako kot v preteklih mesecih.

2. Pregled neporočanja po mesecih - stanje na dan poročila

(Aleš Kovačič)

<i>vsebina</i>	<i>število</i>
skupaj PE, ki še niso poročale do zadnjega dne v PM	11
Maj	12
Junij	14
Julij	15
Avgust	16
September	22
Oktober	
November	
December	

KOMENTAR:

Do sedaj nam ni uspelo uspostaviti stika z 11-timi podjetji.

3. Opomini / prekrški

(Barbara Mavrič, Aleš Kovačič)

<i>vsebina</i>	<i>število</i>
poslana obvestila v PM	244
poslani opomini v PM	44
izrečene mandatne kazni v PM	0

III. PREGLED POROČANJA**1. Poročanje glede na poročevalca in medij (iz prejetih poročil)**

(Igor Uršič)

<i>vsebina</i>	<i>število</i>	<i>odstotek</i>
PE, ki poročajo same	2542	46,68%
- x400	460	18,10%
- spletno	1185	46,62%
- papirno	897	35,29%
PE, za katere poroča deklarant	2921	53,64%
- x400	2783	95,28%
- spletno	138	4,72%
- papirno	0	0,00%

2. Prejeti obrazci in postavke

(Igor Uršič)

vsebina	št.	%	odpreme		prejemi	
			št.	%	št.	%
x400 obrazci	15627	82,02%	4417	83,09%	11210	81,60%
spletni obrazci	2329	12,22%	603	11,34%	1726	12,56%
papirni obrazci	1097	5,76%	296	5,57%	801	5,83%
x400 postavke	208436	84,90%	32535	87,37%	175901	84,46%
spletne postavke	28906	11,77%	3704	9,95%	25202	12,10%
papirne postavke	8153	3,32%	1001	2,69%	7152	3,43%

3. Prejeti obrazci glede na vlogo dokumenta

(Mitja Rutar)

vsebina	število	odstotek
izvirni obrazci (I)	18113	91,32%
nadomestni obrazci (N)	430	2,17%
brisani obrazci (B)	230	1,16%
nični obrazci (O)	1062	5,35%
SKUPAJ	19835	100,00%

IV. SLUŽBA POMOČI UPORABNIKOM - HELP DESK

1. Prijave

(Mitja Rutar)

vsebina	število
prejete prijave za vključitev v x400 poročanje	4
prejete prijave za vključitev v spletno poročanje	28
prejete prijave za poročanje preko deklaranta	27
nerešene prijave	6

2. Pomoč uporabnikom

(Mitja Rutar, Barbara Mavrič)

vsebina	število
prejeta vprašanja	49
ocena prejetih telefonskih klicev	700

KOMENTAR:

V. DELO - OPRAVLJENE KONTROLE

(Mitja Rutar)

<i>vsebina</i>	<i>število</i>	<i>odstotek</i>
<i>vse prejete postavke</i>	246897	100,00%
<i>avtomatsko preverjene postavke</i>	227586	92,18%
<i>postavke za kontrolo</i>	19311	7,82%
<i>preverjene, potrjene in spremenjene postavke</i>	15089	6,11%
<i>odložene postavke</i>	632	0,26%
<i>nepreverjene postavke</i>	2890	1,17%

KOMENTAR:

VI. PROBLEMATIKA

Tekočo problematiko rešujemo s SURS.